

PTUJSKI TEDNIK

Štev. 13

Cena 15 din

PTUJ, dne 1. aprila 1960

Letnik XIII

Pred sobotnim plenumom SZDL v Ptuj

Žene v družbenem upravljanju

Ženam priznane pravice in njih praktična uporaba * Žene v našem družbenem mehanizmu * Aktivno sodelovanje žena v družbeni proizvodnji * Ženske tvorijo 60 odst. prebivalstva v ptujski občini * Sprememba družinskih odnosov * Žene preobremenjene z drobnim domačim delom * Skrb za žene v organizaciji SZDL * Po zaključku h plenuma začetek akcije za aktivizacijo žena

Jutri, v soboto, 2. aprila 1960, dopoldne ob 9. uri bo obravnaval razširjeni plenum SZDL ptujske občine o vprašanju »Aktivizacija žena na področju družbenega upravljanja«. Na to posvetovanje je povabilje njih nad 100 žena z območja ptujske občine, uvodno besedo pa bo imela tov. Julka Kancnerjeva. Posvetovanje bo v veliki dvorani Občinskega komiteja ZKS.

Na čelu vseh vprašanih jutrišnjega posvetovanja bo vprašanje, koliko uporabljajo tudi v ptujski občini svoje z zakonom priznane pravice in koliko jim je naša skupnost ustvarila take pogoje, da jih morejo v polni meri uporabljati.

● Za odgovor na to vprašanje je predvsem potrebna ugotovitev, kako se žene uveljavljajo v našem družbenem mehanizmu, v organih ljudske oblasti, v organih delavskega samoupravljanja v podjetjih in družbenega upravljanja v ostalih panogah našega javnega življenja, kot so zdravstvo, socialno varstvo, šolstvo, znanost, kultura in podobno.

● Ze nekaj statističnih podatkov da zanimivo sliko. V Občinskem ljudskem odboru Ptuj je od 105 odbornikov vsega 5 žensk. V 14 svetih je 135 članov, od tega 28 žensk — največ v svetih za socialno varstvo družine, zdravstvo; v svetu za družbeni plan in finance menda ni niti ene žene. V 11 komisijah Občinskega ljudskega odbora Ptuj je od 90 članov 10 žena, v 71 krajevnih odborih pa od 420 članov vsega 11 žensk. Teh nekaj podatkov brez posebnega komentarja okazuje nujno potrebo po sistematičnem delu za izboljšanje sedanjega stanja. V organih delavskega samoupravljanja je situacija nekoliko boljša. Tako je v 49 delavskih svetih od skupno 900 članov 217 žensk, v 49 upravnih odborih pa od 268 odbornikov 45 žensk. V odborih sindikatov so 403 odborniki, od tega 89 žensk. Poleg predsednice Občinskega ljudskega odbora so v ptujski občini še tri predsednice svetov, dve upravnici kmetijskih združenj, ena predsednica delavskega sveta, upravnica Zdravstvenega doma in 11 upraviteljic šol.

Servisi stanovanjskih skupnosti

Kaže, da pri servisih stanovanjskih skupnosti nismo prišli tako daleč, kot bi želeli. Čeprav so potrebe velike, saj je danes v ptujski občini zaposleno tudi žena in to nujno narekuje, da jo razbremenimo gospodinjanskega dela, kar je zaradi šibke obrtniške mreže v prvi vrsti naloga servisov, z rezultati pa povsod ne moremo biti zadovoljni.

V Beogradu n. pr. deluje že 150 različnih servisov. V Ljubljani so uredili zlasti družbeno prehrano, pa tudi nekaj servisov za obrtniške usluge, v Zagrebu imajo pralnice, v kateri operejo 100.000 kg perila mesečno, v Sarajevu pripravljajo servise za hišna popravila, pranje, izposojanje gospodinjinskih pripomočkov. Podobno, je v Skoplju in še nekaterih jugoslovanskih mestih.

Ne moremo reči, da Maribor takih načrtov ne bi imel. Veliko je govora o pralnici, obrtniških servisih, otroških igriščih in zavetiščih — a čeprav in tam kateri teh servisov že dela, njihovo število ni tolikšno, da bi pomenili občutnejšo razbremenitev. Tako je še vedno več želja in potrebe kot pa možnosti.

V mnogih stanovanjskih skupnostih so dejali, da niso mogli storiti veliko, ker ni ustreznih predpisov za poslovanje servisov. Še več je bilo takih, kjer so to-

● Glede pogojev za možnost uporabljanja svojih pravic v polni meri je dejal tov. Kardelj, ko je razčlenjal, zakaj družbeni položaj žensk pri nas ni zadovoljiv, sledeče:

Glavni vzrok je v zaostalosti proizvodnih sil v naši državi in tega vprašanja ne smemo obravnavati kot ločeno vprašanje, temveč moramo videti v njem sestavni del naše gospodarske in družbene izgradnje. Poudariti moramo znano marksistično formulacijo, da ženska enakopravnost ni v deklaraciji, niti samo v politični enakopravnosti, ampak v aktivnem sodelovanju žensk v družbeni proizvodnji in pri razdeljevanju

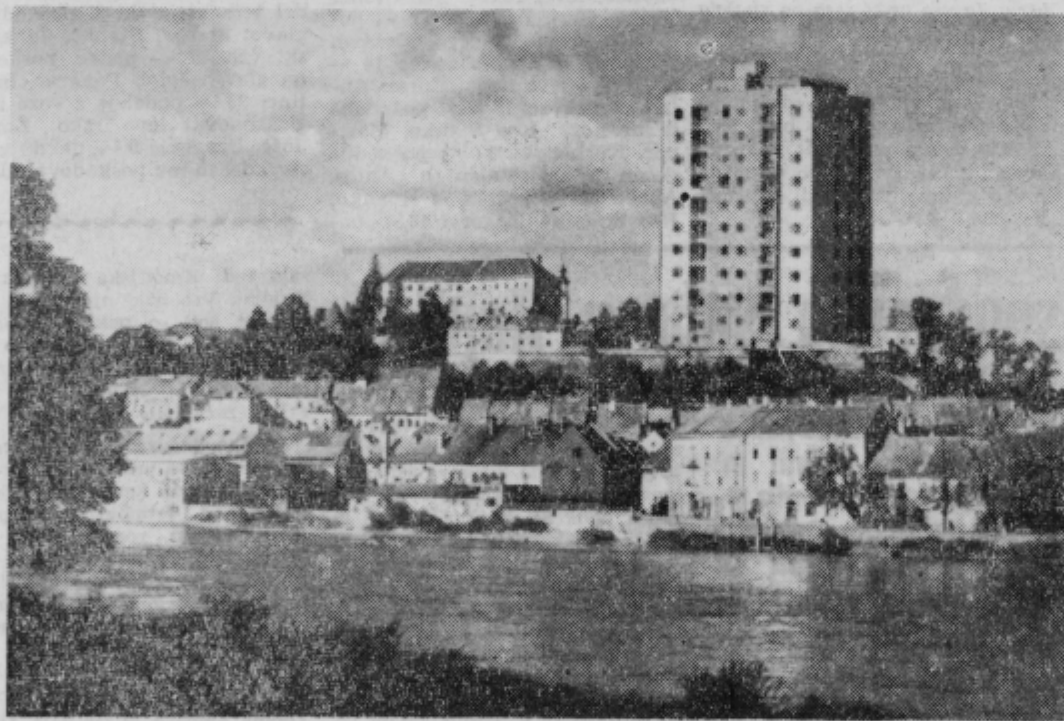
nju družbenih sredstev. To je bistvo stvari. Če ženske niso aktivne v družbeni proizvodnji in tam, kjer gre za materialna sredstva družbe, tedaj ostane sleherno razglašanje ženske enakopravnosti v zraku. V našem družbenem sistemu mora postati ženska državljanka, ki sodeluje pri ustvarjanju družbenih proizvodov in pri razdeljevanju teh družbenih proizvodov.

● V občini Ptuj je 25.481 aktivnih prebivalcev, od tega okrog 60% žensk, kar znaša 15.288 žensk. V industriji jih dela 840, v socialističnem sektorju kmetijstva 367, v gozdarstvu 12, v gradbeništvu 46, v prometu 12, v trgovini 279, v gostinstvu 120, v obrti 251, v kmetijskih združenjih 50, skupaj 1957. Nadalje jih je v upravnih organih 90, v prosvetnih ustanovah 274, v zdravstvenih ustanovah 366, v ostalih 40, vsega 772. Če seštejemo oboje, ima-

mo 2729 žensk v gospodarstvu in ustanovah, ostane pa še 12.599 žensk, to pa so kmečke žene na vasi. 60% aktivnega prebivalstva tvorijo ženske in teh je 12.599 na vasi. Tudi te ugotovitve bo potrebno upoštevati pri bodočem dajanju smeri za delo žena na vasi.

● Računamo lahko s tem, da se bo število zaposlenih žena vsak dan večalo zlasti sedaj, ko je po izgradnji težke industrije vedno večja skrb za osebne potrebe delovnih ljudi in za njihovo udobnejše in srečnejše življenje. S spremembo gospodarskih odnosov, s spremembo načina življenja pa se bo vzporedno spreminjala tudi zavest in nazori ljudi. Jasno je, da mora biti posledica sprememb v gospodarskem in družbenem položaju žensk tudi sprememba v družinskih odnosih, v položaju družine. V socialistični družbi ne more ostati družina takšna kot je sedaj, ko sloni na drobnem gospodarskem delu žene, ki žene ne izpodbuja in ji tudi ne daje proizvodne sile, da bi sodelovala v skupni družbeni proizvodnji. Spremenil se bo položaj družine, ki jo bodo obdajale družbene ustanove. Vključitev žene v proizvodnjo ustvarja sedaj komplikacije v (Nadaljevanje na 2. strani)

PTUJ, važna točka v novem obmejnem prometu

PTUJ, 1. aprila 1960. — Glede na bodoče znatno povečanje turističnega prometa v Jugoslaviji in prometa z Italijo ter Avstrijo in z drugimi evropskimi deželami je bilo sprejeto priporočilo na zadnji seji predstavnikov večjih turističnih podjetij Italije, Avstrije in Jugoslavije, da bi zgradili v Ptuj ne glede na že odobreni idejni projekt novega hotela še reprezentativno gostinsko-turistično poslopje na ptujskem grajskem hribu.

Danes ob 10. uri se bodo zbrali v Restavraciji na gradu v Ptuj predstavniki Turistične zveze Italije (Società del turismo italiano, Roma), predstavniki Turistične zveze Avstrije (Reisebüro Oesterreichs, Wien) in predstavnik Turistične zveze Jugoslavije, Beograd. Na te razgovore so povabljeni tudi predstavniki večjih gostinskih podjetij iz Ptuj, ki bodo lahko soinvestorji pri graditvi novega turističnega objekta v Ptuj.

Nova desetnadstropna stavba bi stala skupaj z opremo pol milijarde. V njej bi bila velika plesna dvorana, kavarna, restavracija, bar in 250 sob za tuje z vsem udobjem. Če bodo pogajanja glede skupne investicijske kvote uspela, enako pa glede prostora za novi hotel, bo izdelan v najkrajšem času idejni projekt; s samo graditvijo bi pričeli že to jesen. Novogradnja bi bila gotova do prihodnjega 31. marca.

Slika prikazuje maketo nove gostinsko-turistične stolpnice, ki bi bistveno spremenila lice ptujskega grajskega griča in bi tudi privabljala v Ptuj netete turiste v povečanem turističnem prometu v skladu z novimi sporazumi o južnem in severnem malem obmejnem prometu.

žili, da nimajo potrebnih sredstev za začetek.

Predpisi o poslovanju servisov so resda pomanjkljivi: treba bo določiti normative za material in delovni čas v servisih, rešiti vprašanje delovne sile ter določiti zanj kvalifikacije. Ukrep, ki zahteva že več časa, je šolanje potrebnega kadra za delo v servisih hkrati s tem pa bo treba doseči, da bodo v novih zgradbah uredili prostore za servise. Finančna sredstva so po navadi tista točka, ob kateri se, žal, ustavijo mnoga prizadevanja. Čeprav je res, da je moč tudi brez

denarja marsikaj storiti, pa je nekaj denarja za začetek le potrebnega. Kjer so dobile stanovanjske skupnosti to prvo osnovo, so se z več prizadevanja lotile dela. To začetno pobudo bi morala dati stanovanjskim skupnostim podjetja in komune. Nekatera so to že storila: TAM, Elektrokovina, Swaty, občini Tezno in Tabor. Nasploh pa komune v preteklem letu niso dale stanovanjskim skupnostim tiste pomoči, ki so jo potrebovale. Letos bo, kot kaže, bolje: tako je n. pr. občina Maribor-Center namenila za delo stanovanjskih skupnosti v pred-

logu svojega proračuna 5 milijonov dinarjev.

Servisi se bodo morali ukvarjati z drobnimi deli, ki so najbližja državljanom in družini. Takrat bodo tudi dobili več pomoči od prebivalcev. Še vedno namreč ne razumemo dovolj, da so stanovanjske skupnosti in servisi potreba vseh prebivalcev v naselju in je zato razumljivo, da prebivalci mnoge dejavnosti financirajo s svojimi sredstvi. Ljudski odbori in podjetja bi morali dati sredstva za opremo, prostore itd., vse drugo pa bo morala biti stvar državljanov. (Po Večeru)

Glasilo Socialistične zveze delovnih ljudi za območje bivšega ptujskega okraja

Izdaja »Ptujski tednik«, zavod s samostojnim finansiranjem
Direktor Ivan Kranjčić
Odgovorni urednik: Anton Bauman
Uredništvo in uprava: Ptuj, Lackova 8
Telefon 156, čekovni račun pri Komunalni banki Maribor
podružnici Ptuj, št. 604-708-3-206
Rokopisov ne vračamo.
Tiska Mariborska tiskarna Maribor.
Celotna naročnina za tuzemstvo 750 din, za inozemstvo 1250 din.

Naš KOMENTAR

Dogodek v Južnoafriški uniji so posledica petdesetletne diskriminacijske politike proti domačemu črnskemu prebivalstvu, ki ga je štirikrat več, kot priseljenih belcev. Sedanje stanje kaže, da politika »apartheida« — rasnega razlikovanja — ne more biti več vodilo belih priseljencev in da so potrebne korenite spremembe. Demonstracije, požigi, pretepi in streljanja so posledica zatiranja domačega prebivalstva.

»Apartheid« — politika belih

Ko so prišli prvi nizozemski kmetje v Južno Afriko, so zasedli zemljo domačinov in jih naglani v notranjost kontinenta. Tukaj se je začela politika rasnega razlikovanja, kajti priseljenici niso spreminili tamkajšnjega posestniškega reda v svoj red, temveč so domačinom zemljo odvzeli in jo obdelovali sami. Črnce so uporabili le »a« najbolj groba dela. Na eni strani so bili belci, ki jih je danes že dva milijona, na drugi pa Črnci, ki jih je štirikrat več, to je osem milijonov.

Z nastajanjem mest je politika »apartheida« postala še bolj aktualna, saj je množica lačnih Črncev pritisnila na mesta in jih začela naseljevati. Belci so se pritiska ustrašili in zato so izdali vrsto zakonov, s katerimi so omejili gibanje domačinov. Med drugim so predvideli stroge kazni za tiste belce, ki bi spali s črnkami, da bi ohranili čisto raso belih gospodarjev.

Razlike v plačah

Eden najhujših predpisov je vsekakor tisti, ki določa, da morajo črnci zapustiti takoj naselje belcev, ko jih le-ti ne potrebujejo več za delo, ali kot pravi zakon, ko ne morejo več

služiti belemu gospodarju. Kasneje so uvedli celo dovolilnice za gibanje po deželi. Zaradi teh dovolilnic je sedaj prišlo do krvavih spopadov.

Zaradi strahotnih razmer na veleposestvih, Črnci nočejo na kmetijska dela. V mestih je nekoliko bolje, čeprav so plače po trikrat ali celo osemkrat manjše od belih delavcev. Da bi dobili ljudi za tlačansko delo na posestvih, so uvedli za nepismeno množico dovolilnic in tisti, ki je nimajo, jih takoj zaprejo in pošljejo za pol leta na prisilno delo. Zadnje čase so zahtevali dovolilnice celo od žena.

Rasna diskriminacija

Najhujša oblika rasne diskriminacije je v tem, da so določili rezervate za domačine. To je predvsem neplodna zemlja, na kateri naj bi živele štirikrat več ljudi. To je navadna kraja, to je zločin proti domačinom, ki se ne morejo braniti, saj jim ne dovoljujejo vstopa v šole belcev, niti jim ne dovoljujejo političnih organizacij, ki bi se lahko borile za pravice.

Rasna diskriminacija ima poleg tega še znane oblike: Črnci ne dobi blaga v trgovini za belce, ne postrežejo ga v belčevi restavraciji, ne more obiskati belčevnega kinematografa in ne more videti filma, ki ga vrtijo samo za belce, češ da niso dovolj zreli.

Petdesetletna rasna politika je dosegla vrhunec in zato lahko sedaj pričakujemo splošen upor, ki bo imel v začetku obliko demonstracij, spopadov, kasneje pa bo prešel morda celo na partizansko bojevanje. Južnoafriški rasisti pozabljajo, da smo v drugi polovici 20. stoletja in da domačini zahtevajo enake pravice tudi zase.

Občinski ljudski odbor Ptuj je zopet zasedal Nad 567 milijonov

ZA LETOŠNJE PRORAČUNSKE POTREBE

Včeraj, v četrtek, 31. marca 1960, sta v Ptuj zopet zasedala zbor Občinskega ljudskega odbora Ptuj. Na ločenih sejah sta obravnavala predlog proračuna občine Ptuj za 1960. leto in sklepa o organizaciji upravnih organov in sistemizaciji delovnih mest v upravnih organih Občinskega ljudskega odbora, o določitvi stopenj občinske doklade, ki se odn.: zasebnim kmetijskim gospodarstvom in zasebnim lastnikom zemljišč na območju občine Ptuj za 1960. leto, o začasnem nagrajevanju za nadurno delo v šolah, ki so v občinski pristojnosti, o združitvi nekaterih kmetijskih združenj na območju občine Ptuj, o poroštvih za posojila gospodarskih organizacij in drugih interesov ter o dodelitvi nepremičnin sklada SLP gospodarskim organizacijam, društvom in graditeljem stanovanjskih hiš.

● Občinski zbor je na ločeni seji obravnaval predlog o spremembah in dopolnitvah pravilnikov o plačah zdravstvenih in upravnih uslužbencev ter tehničnega osebja Zdravstvenega doma Ptuj, Kidričevo, Zdravstvene postaje Cirkularne, Majšperk in Mestne lekarne Ptuj.

● Na skupni seji sta oba zbora obravnavala razrešitve in imenovanja nekaterih starešin upravnih organov Občinskega ljudskega odbora Ptuj v zvezi z novo organizacijo upravnih organov; ustanovila sta komisijo za statistični popis kmetijstva ter imenovala članske komisije, ustanovila komisijo za obracun narodnega dohodka zasebnega sektorja kmetijstva ter imenovala članske. Ustanovila sta tudi komisijo za pregled letnega davčnega računa za 1959. leto ter imenovala članske komisije in davčne komisije za odmero dohodnine in prometnega davka obrtnikom in svobodnim poklicem za 1959/60

leto in imenovala direktorja obrtnega podjetja »Elektro-Radio« Ptuj ter razrešila upravniške nekaterih KZ in imenovala nove upravniške novih KZ.

● Po proračunu bo občina Ptuj letos porabila nekaj nad 530 milijonov dinarjev iz 567 in pol milijonov dinarjev dohodkov, od katerih bo ostalo za posebno proračunsko rezervo nekaj nad 37 milijonov dinarjev.

● Med izdatki je na prvem mestu prosveta in kultura z 207 milijoni 639 tisoč izdatkov. Za državno upravo in sodstvo bo porabljen nekaj nad 106 milijonov in za dotacije samostojnim zavodom nekaj nad 65 milijonov dinarjev. To so tri letošnje največje postavke izdatkov občinskega proračuna. Za zdravstvo zaščito bo porabljenih 51 milijonov, za socialno varstvo nad 38 milijonov in za dotacije družbenim organizacijam 25 milijonov dinarjev. V drugi polovici manjših izdatkov proračuna so sredstva za povečanje plač 10 milijonov, dotacije skladam 9 milijonov, za proračunsko rezervo pa 6 milijonov dinarjev. Ostali manjši zneski pa bodo porabljeni, in sicer za negospodarske investicije 5 milijonov ter za komunalno dejavnost 1 milijon 500 tisoč dinarjev.

● Sami zavodi bodo imeli letos okrog 175 milijonov dinarjev dohodkov, njihovi izdatki pa bodo za kako tretjino večji in bo razlika krita z dotacijo iz proračunskih sredstev v višini nad 65 milijonov dinarjev. Največ sredstev bodo rabili:

Zavod za komunalno dejavnost v Ptuj (nad 78 milijonov), dalje Zdravstveni dom Ptuj (nad 75 milijonov), Zdravstveni dom Kidričevo (nad 26 milijonov) in Uprava za ceste Ptuj (nad 12 milijonov). Ostali zavodi bodo lahko porabili od 10 milijonov dinarjev navzdol. Nadaljevanje na 2. strani

gospodarske VESTI

Predsetvena vorašanja na ormoškem območju

Območje ormoške občine je kmetijsko intenzivno območje. Prav zaradi tega so vprašanja spomladanske setve posebnega pomena za to območje.

Po občinskem družbenem planu in po akcijskem programu za leto 1960 bi naj posejali letos spomladi na občinskem območju 1500 ha koruze, 1250 ha krompirja in 700 ha sladkorne pese. Od navedenih površin bi naj zasejali kmetovalci 300 ha hibridne koruze v sodelovanju s kmetijskimi združenji, prav tako pa tudi 150 ha krompirja in vse površine s sladkorno peso. Poleg tega bi naj zajeli v sodelovanju tudi vsaj 400 ha travnikov.

Ni dvoma, da bodo navedene površine (z verjetno izjemo sladkorne pese) res tudi posejane, toda vprašanje se s te strani v glavnem ne postavlja. Gre za to, ali bo setev tudi k v a l i t e t n o opravljena tako, da bo dala vsa jamstva za čimboljši pridelek. Pogodbeno sodelovanje privatnih proizvajalcev s kmetijskimi združenji na občinskem področju je sorazmerno slabo po mnenju nekaterih zaradi konservativnosti proizvajalcev, po mnenju drugih pa zaradi togosti sodelovalnih pogojev ali slabih izkušenj v dosedanjem sodelovanju. Nastaja vprašanje, ali so združbe storile vse, da bi bile te pomankljivosti odpravljene in

ali so uvedle enostavnejše oblike sodelovanja, ki so na tem področju kmetovalcem bližje in bolj sprejemljive. Nekoliko je delo pri razvijanju sodelovanja v kmetijskih združenjih nedvomno zavirala reorganizacija, ki je bila izvedena v zadnjem času. Vendar so za normalno izvedbo spomladanskih setvenih del določene pomena tudi semena, gnojila, zaščitna sredstva, stroji in priključki ter dobro delo strokovne službe.

Na občinskem območju je trenutno samo 1590 kg starega semena hibridne koruze, skupno okrog 52 vagonov umetnih gnojil, krompirja za seme (kvallitnega) pa nič. Če upoštevamo, da bo spomladi zasejanih 3500 ha njiv in če bi uporabili tudi na 2500 ha travnikov v občini po 500 kg umetnih gnojil, bi jih rabili skupno vsaj 180 vagonov.

Nezadovoljivo pa je sta-

nje tudi v pogledu strokovnih kadrov. Pri KZ Ormož je en strokovnjak za izvajanje strokovne službe, pri KZ Središče dva, pri KZ Tomaž pa nobeden.

Setev čimvečjih površin sladkorne pese je na občinskem območju posebnega pomena zaradi nameravane gradnje sladkorne tovarne v Ormožu. In ravno v pogledu sladkorne pese so nastopile težave pri pridelovalcih, ker se sladkorna tovarna pri lanskem prevzemu pese ni držala pogodbenih pogojev ter ni dobavila pridelovalcem pese pesnih rezancev, kakor je bilo v pogodbi določeno. Letos tovarna ne dobavlja tudi semena pravočasno (doslej ga ni poslala še nič), čeprav bi ga pridelovalci že morali imeti.

Problemov okrog spomladanske setve je na območju občine torej dovolj. Niso pa nerešljivi in tudi to naj bo spodbuda za njih reševanje.

Ugodnejši pogoji za pogodbeno sodelovanje s kmetijsko združbo

Dosedanje izkušnje v kmetijstvu nas vse bolj prepričujejo, da je le v pogodbenem sodelovanju kmetijskih proizvajalcev s kmetijskimi združenji k. juč k uspešnemu reševanju vprašanja kmetijske proizvodnje, k dvigu splošnega standarda našega vaškega prebivalstva in h krepljivosti naše občine kot celote.

Pomoč družbe kmetijstvu se bo vse bolj ugodno odražala v pogodbenem sodelovanju kmetijskih proizvajalcev s kmetijsko združbo. Ob jasnem ekonomskem računu bo znal vsak kmet vskladiti svoje interese z interesi vse vaške skupnosti. Ekonomsko močne kmetijske združbe bodo temeljni pogoj za hitrejši napredek našega podeželja.

Kmetijski proizvajalci, ki bodo sodelovali s svojo kmetijsko združbo "v večini svojih obdelovalnih površin za tržno proizvodnjo, bodo deležni ugodnejših pogojev od onih kmetovalcev, ki se v proizvodnji še izolirajo ali od onih, ki so le formalni člani kmetijske združbe.

Za kmetovalce, ki bodo sodelovali z manjšimi površinami s kmetijsko združbo, bo veljala ugodnost le za pogodbeno površino.

Pogoji bodo ugodnejši za nabavo reprodukcijskega materiala, najmanjše kratkoročnih posojil, za

uporabo strojnih uslug in pri odkupu kmetijskih pridelkov.

Cene za kmetovalce, ki bodo v pogodbenem odnosu, bodo na primer za: kalkamonsalpeter po 25 din, čilski soliter 25-26 din, apneni dušik 28-29 din, superfosfat 17-18 din, Tomaževa žindra 18-19 din, kalijeva sol 17-18 din, nitrofoskal 4:20:20 20-21 din, nitrofoskal 4:14:25 18-19 din.

Kmetovalce izven pogodbenega odnosa bodo cene navedenim višje za 40 odst. navzgor. Semena za intenzivne sorte pšenice in koruze bodo za 50 odst. višje, za krmne rastline pa za 30 odst. višje.

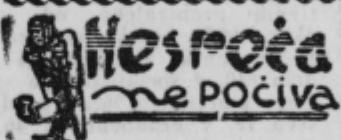
Cene strojnih uslug za kmetovalce izven pogodbenega odnosa bodo za 30 odst. dražje.

Odkup živine bo v pogodbenem odnosu za 5-15 din po kg ugodnejši. Prav tako bo tudi za 10-15 odst. ugodnejša cena za krompir in sadje. Pri mleku bo znašala razlika najmanj 1 din pri litru. Za vse vrste lesa bo znašala razlika v ceni od 5 odst. naprej.

Odkupni organi gospodarskih organizacij in inšpekcijski organi občinskega ljudskega odbora so odgovorni zato, da se bodo navedena merila pri prodaji in odkupu ter pri izvrševanju uslug na področju kmetijstva tudi dosledno izvajala.

Novi naročniki PTUJSKEGA TEDNIKA

Ivanka Grabar, Ptuj; Ludvik Vaupotič, V. P. Zarkovo; Franc Kamenšek, Zetale; Osnovna šola, Lovrenc; Osnovna šola, Sela pri Ptuj; Osnovna šola Cirkovec; Janez Jerenko, Videm pri Ptuj; Janez Topolovec, V. P. Babin Dub; Alojz Bec, Juršinci; Martin Merc, Ptuj; Anton Zajko, Zetale; Tončka Medik, Velika Nedelja; Janez Mohorič, Vitomarci; Michael Lenart, V. P. Podgrad; Jožef Kopajnik, Hajdina; Jože Šešerko, Hajdina; Sindikalna podružnica republiških cestarjev, Ptuj; Sindikalna podružnica gozdarske poslovne zveze, Ptuj; Franc Habjanič, Ptuj; Franc Kozel, Podlehnik; Justina Florjančič, Ptuj; Edi Križaj, Ptuj; Karl Grobelšek, Majšperk; Janez Kranjc, Ivanjkovci; Franc Zelenik, Desternik; Franc Rožkar, Moškanci; Anton Mesarič, Majšperk; Tone Petričič, Ožbali; Janez Mežnar, Ptuj; Janez Starčič, Polenšak; Vlado Bračič, Markovci; Terezija Kostanjevec, Valdoltra; Franc Forštnerič, Markovci; Julijana Hedžet, Kog pri Središču; Genovefa Zelenik, Vitomarci; Osvald Osebek, V. P. Banatsko Veliko selo; Pavla Zlahtič, Rogaska Slatina; Jožef Munda, Polenšak; Franc Vrabl, Markovci; Jože Obrhan, Zavrč; Anton Drevenšek, V. P. Pula; Franc Posavec, Velika Nedelja; Franc Šimenko, Markovci; Jožef Fajfar, Zavrč; Sindikalna podružnica Okrajnih cestarjev Ptuj; Ivan Petrovič, V. P. Skoplje; Jakob Merc, Sp. Leskovec; Roman Vnuč, Ljubljana, Hidroelektrarna Hajdoše.

V ptujski bolnišnici so se zdravili ali se še zdravijo naslednji ponesrečenci:

Selinšek Henrik, Kidričevo 7 — poškodba desne noge; Sakelšek Stanislav, Tržec 39 — poškodba desne noge; Pulko Angela, Stari grad 74 — poškodba medence; Vidovič Julijana, Gorenjski vrh 49 — padec, poškodba leve noge; Gavez Milan, Vitomarci 38 — poškodba desne roke; Dobrijevič Savo, Lendava, Rudarska 33 — poškodba rebra (pri prometni nesreči); Simonič Hartviga, Vintarovič 47 — padec s kolosa, poškodba na glavi; Rakuška Marija, Trnovci 25 — poškodba leve roke; Grajfoner Vinko, Ptuj, Rogaska 11 — poškodba desne noge; Nežmah Mato, Krapinski Vidovec 14 — poškodba leve noge; Zuran Anton, Brezovec 78 — poškodba desne noge; Kos Stanko, Maribor, Kurbonova 17 — poškodba desne roke; Valentan Anica, Apače 59 — požrla je šivanko; Rep Kristina, Zagorci 48 — pa-

Ali redno vzdržujemo traktorji

V zadnjem času sem bil na nekaterih občnih zborih kmetijskih združenj in na zasedanjih združenih svetov ter sem si iz poročil zapisal nekaj ugotovitev v zvezi z letnim poslovanjem združenj. Skora poudarjam glede na to, da strojni park ni donosen in se mi je vsiljevala glade na to, da strojni park oziroma mehanizacija, tečaj drugi združbi sloj ni potrebna. To velja predvsem za traktorje. Ko sem potem članom združenja sveta ali pa združniškon povedal, da prihaja do negativne bilance v zvezi z mehanizacijo, predvsem zaradi slabe organizacije in slabega izkoriščanja strojev, marsikje pa tudi zaradi slabega o skrbovanja strojev, se je v nekaterih glavah začelo jasiti.

Tokrat bi rad nekaj napisal samo o enem vzroku, ki znatno vpliva na pasivnost strojnega parka, to je o slabem vzdrževanju traktorjev. Prihajamo v sezono dela. Traktor je vsak dan na delu. Vsaka izgubljena ura povzroča škodo. Mislim da je nujno in tudi splošno za traktor redno negovati. Vsa dela na polju povzročajo običajno veliko prahu in če tega prahu ne zadržimo v filtru, temveč dopustimo, da nam pride v izgorveni prostor motorja, kjer povzroča močno obrabo cilindrov, je to skrajna malomarnost traktorista. Zato je nujno, da vsaj enkrat tedensko, pri delih, ki povzročajo veliko prahu, pa dnevno kontroliramo stanje olja v filtru. S prahom pomešano olje pravočasno odstranimo in nalijemo čistega. Zelo često se zapraši hladilnik, zato ga je v takih slučajih nujno čistiti, da se motor ne pregreje. Preden začnemo zopet traktor uporabljati, ga moramo pregledati in ugotoviti, kako je z oljem v motorju. Olje moramo zamenjati po 100-150 urah traktorjevega

dela; to je odvisno od dela in obtežitve stroja. Nikakor ne smemo pozabiti na pregled stanja vode v hladilniku. Ugotoviti moramo, če je ventilatorski jermen dobro napet. Stalno moramo mazati one dele stroja, za katere je predpisano dnevno ali večkratno mazanje.

Priporočam vsem, ki imajo opravke s traktorjem, da često proučijo navodila o vzdrževanju in delu traktorja in do se po teh navodilih tudi ranajo. Če se bo vsakdo ravnal po teh navodilih, bo traktor potrebno dati le v redne preglede servisni delavnici. Težko ali nemogoče je le razumeti in opraviti česte okvare, ki grejo na račun in škodo tega ali one ga traktorista.

Teh nekaj vrstic sem napisal zato, ker sem prepričan, da bo lahko marsikatera združba postavila svoj strojni park na aktivno postavko, če se bo zagrizla v temeljito organizacijo dela strojnega parka in pa v vestno oskrbovanje slehernega stroja, posebej pa še traktorja.

Ing. Egon Zorec

Nad 567 milijonov za letošnji proračun

(Nadaljevanje s 1. strani)

Od teh bo porabila največ sredstev Veterinarska postaja Ptuj (nad 10 milijonov), Zdravstvena postaja Majšperk (skoraj 7 milijonov), Počitniški dom Biograd na morju okrog 7 milijonov, zdravstvena postaja Cirkulane (nad 5 milijonov). Manjša sredstva pa imajo na razpolago Delavska univerza Ptuj (nad 4 milijone), Otroški vrtec Ptuj (nad 4 milijone), Otroške jasli Kidričevo (nad 2 milijona), Otroški vrtec Kidričevo (blizu 2 milijona), Otroški vrtec Breg (nad 1 milijon) in Zavod za pospeševanje gospodinjstva (nad 1 milijon dinarjev). Osebnih izdatki vseh navedenih zavodov bodo znašali letos nekaj nad 118 milijonov dinarjev, materialni izdatki pa skoraj 20 milijonov dinarjev.

Med skupnimi dohodki 410.650.000 din bo imel Občinski ljudski odbor Ptuj letos največ dohodkov (skoraj 192 milijonov) iz deleža pri proračunskem prispevku iz osebne dohodka, dalje (skoraj 95 milijonov) iz prispevka v sklad skupne porabe, iz občinske doklade od kmetijstva (nad 61 milijonov), iz občinskega prometnega davka (nad 26 milijonov), iz prometnega davka od zasebnikov (nad 11 milijonov), iz administrativnih taks (nad 5 milijonov); dohodki 4 milijone dinarjev in manj pa bodo iz davka na promet piva, zganja in močnih alkoholnih pijač (nad 4 milijone 400 tisoč), iz sodnih taks (skoraj 4 milijone), iz zemljarine (4 milijone 455 tisoč) in iz prometnega davka od davčnih vrednotnic (nekaj nad 260 tisoč dinarjev).

Med posebnimi dohodki bo največ dohodka iz občinske doklade (nad 97 milijonov), iz dopolnilnega prispevka od osebne dohodka (nad 16 milijonov), iz občinskega prometnega davka (nad 11 milijonov), iz prispevka iz dohodkov komunalnih podjetij (6 milijonov), iz davka od tuje delovne sile (nad 4 milijone), iz davka od osebne dohodka državljanov (2 milijona) ter iz občinskih taks (nad 1,5 milijona). Dohodki državnih organov in zavodov bodo dali 1.800.000 din, nepredvideni dohodki 8.500.000 din ter presežek dohodkov po zaključnem računu nad 7.600.000 dinarjev.

Letošnji proračun občine Ptuj je bil sprejet skupno s odlokom o proračunu brez bistvenih sprememb.

Kmetijsko-gospodarska šola v Hajdini

Ta teden konec teoretičnega pouka * Predavanja iz splošnih in strokovnih predmetov * Filmi in izleti važen pripomoček za utrjevanje znanja * Zanimanje oblasti za šolo in pomoč KZ * Dekleta se zanimajo za vse predmete, še posebej pa za gospodinjstvo

V torek, 29. marca, je prenehal teoretični pouk na Kmetijsko-gospodarski šoli v Hajdini, ki se je začel sredi oktobra lani in ga je obiskovalo 14 učencev z območja hajdinskega šolskega okoliša. Sedaj so končali drugi letnik in pridobili toliko znanja s področja kmetijstva, da bodo lažje sledili sodobnemu razvoju kmetijstva.

Tov. Vladka Zdošková med tečajnicami

Solo je vodil obe leti njen upravitelj Stefan Cafuta, učitelj hajdinske osnovne šole, za delo šole pa se je tekom obeh let zelo zanimal 11-članski šolski odbor, v katerem so bili starši učencev in predstavniki hajdinske kmetijske združbe, šole in organizacij. Predavanja so bila tedensko 4-krat v večernem času po 5 šolskih ur dnevno, in sicer iz splošnih in strokovnih predmetov; slovenščina, računstvo, zgo-

dovina, zemljepis in družbena ureditev, biologija, združništvo, živinoreja, poljedelstvo, travništvo, pašna, melioracije, v. n. gradništvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, tehnika v kmetijstvu in gospodinjstvo. Predaval so učitelji in kmetijski tehniki, in sicer: Marija Šeruga, Stefan Cafuta, Danica Cafuta, Elizabeta Golob, Ciril Šatej, Danica Tomanič, Maks Kampl, Maks Neubauer, Vladka Zdošková in Alojzija Virag. Snov

za predavanja so črpali iz sodobnih šolskih in strokovnih knjig, predavali so po učnem načrtu za kmetijsko-gospodarske šole. Nazoren pouk so olajševali filmi in poučne ekskurzije. Tekom 1. letnika so obiskali na krožnem potovanju po Jugoslaviji Ljubljano, Reko, Biograd na morju ter si ogledali gospodarstvo dejavnost okolice Biograda, in sicer kmetijsko posestvo »Vrana«, »Pakoštane« in »Filip Jakov«. Obiskali so tudi Split. V večjih krajih so si ogledali način preskrbe prebivalstva s kmetijskimi pridelki ter si ogledali zgodovinske znamenitosti. Sedaj za konec drugega letnika bodo obiskali večje kmetijske obrate v Sloveniji in sosednih republikah, in industrijska podjetja, ki proizvajajo za kmetijstvo.

Za praktičen pouk je šola skupno s kmetijsko združbo prikrbela učencem njivo in travnik, na katerih učenci praktično delajo in delajo praktične prikuse, pridelek pa prodajo Kmetijski združbi v Hajdini in jim je izkupiček del sredstev za poučne ekskurzije, ostalo pa prispevajo sami. Po končanem praktičnem pouku, istočasno s ostalimi šolami, bodo dobili sprječevala. Tako jim je dana osnova za poklicno udejstvovanje v kmetijstvu in tudi možnost za nadaljnje izobraževanje v kmetijski stroki.

Tekom predavanj obeh letnikov je obiskal šolo okrajni inšpektor za kmetijsko šole inž. Oskar Tinta iz Maribora, ki se je v šoli zadržal več ur in dal učencem in predavateljem v razgovoru o šoli in učnih uspehih ter predavateljih mnogo koristnih pobud in napotkov za uspešno delo šole. Za šolo se zanima tudi Občinski ljudski odbor Ptuj, ki šolo finansira. Mnogo zanimanja in razumevanja za šolo je poka-

zala tudi Kmetijska združba na Hajdini. Vso naklonjenost in pozornost šoli so pokazale uprave posestev in podjetij, ki so jih učenci obiskali in se čut. uprava šole skupno z učenci dolžna posebne zahvale.

Značilno za same učence te šole je, da so vztrajali pri pouku od začetka do konca in da je iz učencev 1. letnika nastal prav, sicer majhen, vendar trden kolektiv, ki kaže resno željo in voljo, da bi si v šoli in z izleti ter praktičnim delom pridobili čimveč splošnega in strokovnega znanja, ki mu bo kot osnova koristila vse življenje. Posebno skrb za dekleta-učence sta kazali učiteljici Vladka Zdošek in Alojzija Virag, ki sta jim kot bodočim gospodinjstvom posredovali mnogo teoretičnega in praktičnega znanja za pripravo prehrane za otroke in odrasle, za konzerviranje hrane, zelenjave, sadja in mesa. Dekleta so vsem predavanjem in praktičnemu pouku sledile z vso pozornostjo. Za praktičen pouk so prinašala dekleta stvari s doma. Za konec teoretičnega pouka so učenci priredili za predavatelje, starše in predstavnike organizacij družabni večer. Tudi pri tem jim je delno pomagala kmetijska združba Hajdina, večino sredstev in materiala pa so prispevali sami.

Kmetijsko-gospodarska šola na Hajdini je ena zmed mnogih šol v bivšem ptujskem okraju, ki so vztrajale pri zčetem delu in se je že takrat pokazalo, da bo taka šola morala tudi v bodoče obstajati v tem predelu občine Ptuj, saj je v njem mnogo mladine, ki bo ostala v kmetijstvu in tudi rabi za tako delo primeren splošno in strokovno izobražbo. V jesen 1960. bo šola pozvala nove učence v novi 1. letnik in bo z delom res tudi v bodoče nadaljevala, zlasti če bo imela še dalje tako in še večjo materialno oporo pri vseh, ki so jo tudi doslej po svojih močeh podpirali.

CV.

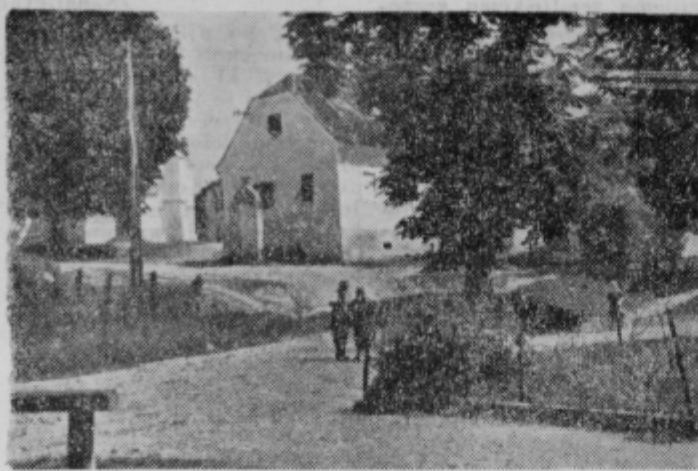
Iz naših mest, trgov in vasi

IZ JURŠINC

V naslednjih dneh bodo začeli v Juršincih obnavljati in urejevati zgradbo, v kateri je zdravstvena ambulanta. Za izvršitev teh del je res že skrajni čas, prav tako kot za pospešitev gradnje stavbe, kjer bodo učiteljska stanovanja, ker bi sicer ta ne bila dokončana pred začetkom novega šolskega leta.

Sola Juršinci je dobila pred kratkim dva nova učitelja in jih ima sedaj sedem. Vsekakor bo stanje v tem pogledu mnogo boljše, ko bodo dograjena učiteljska stanovanja.

Predzadnje nedeljo je obiskal Juršince potujoči kino iz Maribora ter predvajal številnim gledalcem zanimiv film »Trenutki odločitve«. Juršinci pričakujejo, da jih bo potujoči kino še večkrat obiskal.

MAJŠPERK

Volna iz Urugvaja

Tovarna volnenih izdelkov Majšperk uvažava preko uvoznega podjetja »Tekstil« Zagreb izvrstno volno, med drugim tudi iz Urugvaja v Južni Ameriki, kjer pridelajo letno okrog 75.000 ton odlične volne.

V tej deželi redijo nad 20 milijonov ovac, ki so na prvem mestu njihove živinoreje. Volne in bombaža pridelajo mnogo več kot rabijo enega ali drugega za lastno mlado tekstilno industrijo.

Selce. Potrebovali bi še okrog hektar zemljišča.

Po reorganizaciji v zadrugi združile zadruga Desternik, Trnovska vas in Vitomarci v novo zadrugo s sedežem v Trnovski vasi.

ZAVRČ

Pokončevanje roparic

Lovska družina Zavrč namerava izvršiti pokončevanje roparic na svojem lovskem območju, zato je naročila na pristojnem mestu potrebno količino strupa. Uničevalna akcija bo pod vodstvom člana lovske družine Antona Budigama s Turskega vrha štev. 53.

Roparice povzročijo vsako leto med zaščiteni divjačino ogromno škodo, zato mora lovska družina vsako leto ponavljati akcijo za pokončevanje škodljivk.

V ZAVRČU ŽE KINOPREDSTAVE

Notranjost novozgrajenega kulturnega doma v Zavrču je že tako daleč urejena, da so že lahko montirali v kabino za kinoprojektor kinoaparaturu znamke »Skra« Kranj ter opremili kino dvorano. Te dni bodo že imeli redne kino predstave.

Po sedanjem zanimanju za kino predstave in vse ostalo množično dogajanje v novozgrajeni dvorani, se vidi, da je bil dom temu predelu Haloz nujno potreben in bo tudi opravljal svoje kulturno poslanstvo.

Otvoritvena slovesnost bo šele 1. maja 1960. Dotlej bodo vse dokončno uredili in opremili in pričakujejo, da se bo takrat okrog kulturnega doma v Zavrču zgrnilo številno prebivalstvo iz hrvaške in slovenske strani Haloz in se bodo skupno veselili tega dogodka.

DORNAVA

Zemljišče za šolsko zadrugo

Osnovna šola Dornava namerava urediti na zemljišču pri Zadrugnem domu, ki je last SLP, šolsko njivo za šolsko zadrugo, ki bo posredovala otrokom potrebne spretnosti in ravnanju s poljskimi kulturami, kakor to že delajo po drugih šolah, kjer so šolske zadruge že ustanovljene.

Uprava šole v Dornavi se je že obrnila na Občinski ljudski odbor za dodelitev zemljišča v izmeri kakih 35 arov v bližini zadrugnega doma.

NA PTUJSKEM ŽIVILSKEM TRGU

V SREDO, 30. MARCA 1960

POVRNINA: krompir 20, čebula 40 do 50, česen 100 do 120, rdeča pesa 30, solata endivija 120, korenček 40 do 50, peteršilj 50 do 60, luščen fižol 50, kisló zelje 50, radič 150 do 200, motovilec 200, por 50, regrat 200, hren 100, zelena 50, čebulček 200, špinata 140 do 200.

SADJE IN SADEŽI: jabolka 40 do 80, suhe slive 70, orehi 200 do 220, suho sadje 50.

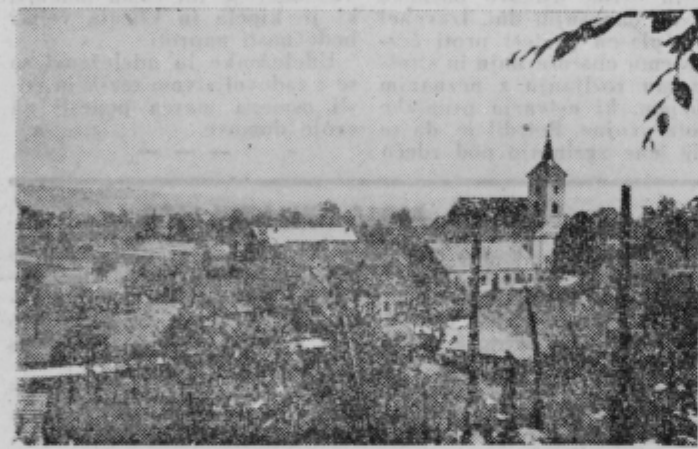
ZITARICE IN MLEVSKI IZDELKI: ajdova kaša 100, pšenica 30, koruza 30, proso 40, koruzni zdrob 50, ajdova moka 60, koruzna moka 40, prosena kaša 80.

MLEKO IN MLEČNI IZDELKI: mleko 30 do 35, smetana 160, sir 40 do 80, surovo maslo 500.

PERUTNINA IN JAJCA: kokoši 400 do 600, piščanci 400 do 800, jajca 12 do 13 din za kos.

TRNOVSKA VAS

Pri šoli v Trnovski vasi pripravljajo vse potrebno za ustanovitev pionirske zadruge. Nekaj zemlje v ta namen imajo pripravljene — to je bila že doslej šolska zemlja — za nekaj zemlje pa so zaprosili KG

Hidroenergija

— Kaj je po tvojem izkoriščaenje vodne sile?
— To je, kadar moja žena tako dolgo joka, dokler ji ne kupim nove obleke!

Prvo vprašanje

Profesor: Kadar vas bo po telefonu poklical zdravnik, kaj ga boste najprej vprašali?
Student: Kje stanuje.

Prva skrb „Panonije“ - izboljšanje trgovine

Sedanji obračun dohodkov trgovine onemogoča podjetju krije potreb trgovine in skladišč. Za najnujnejšo opremo — tehtnice in hladilnike bi rabili kakih 8 milijonov, za popolnitev in obnovo voznega parka bi rabili najmanj 12 milijonov din, zraven tega pa bi morali obnoviti lokale in skladišča ter zgraditi nove prodajne prostore. Zbor je sprejel priporočilo, da bi bilo potrebno sedanji obračun dohodkov trgovine spreminiti, če nečemo, da bi trgovina zastajala za industrijo in bi časoma predstavljala ozko grlo v našem gospodarstvu.

● Sindikalna organizacija si bo skupno z organi podjetja prizadevala, da bo vključenih čimveč vajencev, posebnih fantov, da bo primerno povečano število prodajnega osebja. Potrebno bo tudi izboljšanje delovnih pogojev v trgovini. Prizadevala si bo še, da bi se izven trgovine zaposleni

SINDIKATI

SINDIKALNI koledar

V soboto, dne 2. aprila 1960, ob 12. uri, bo na Žagi Rogoznica letni občni zbor sindikalne podružnice Zaga-Rogoznica, ki se ga bo udeležil član plenuma Občinskega sindikalnega sveta tov. Milan Longhino.

V soboto, dne 2. aprila 1960, ob 14. uri, bo v Narodnem domu v Ptujju ustanovni občni zbor novo ustanovljene sindikalne podružnice, krojaštvo »Moda«, Ptuj, ki se ga bo udeležil tajnik Občinskega sindikalnega sveta Ptuj tov. Feliks Bagar, in drugi predstavniki.

V sredo, dne 6. aprila 1960, ob 16. uri, bo letni občni zbor sindikalne podružnice Trg. podjetja »Slovenske gorice« Ptuj v restavraciji na gradu. Občnega zbora se bosta udeležila član Centralnega sveta ZSJ — predsednik Občinskega sindikalnega sveta tov. Jože Segula in članica plenuma Občinskega sindikalnega sveta Ptuj tov. Štefka Grdiša.

V soboto, 2. III. 1960, ob 15. uri letni občni zbor sindikalne podružnice Kmetijske strojne postaje Ptuj, ki se ga bo udeležil član plenuma Občinskega sindikalnega sveta tov. Albin Pišek.

V soboto, dne 2. aprila 1960, ob 16. uri, bo v sindikalni dvorani železničarjev letni občni zbor sindikalne podružnice Trgovskega podjetja »Javor« Ptuj, v katero so vključeni tudi delavci in uslužbenici trgovskih podjetij »Tobak« Ptuj in »Petrol« Ptuj. Občnega zbora se bo udeležil član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta tov. Albin Pišek.

V ponedeljek, dne 4. aprila, ob

16. uri, bo na Občinskem sindikalnem svetu Ptuj 18. redna seja predsedstva Občinskega sindikalnega sveta Ptuj, na kateri bo razprava o zaključkih IV. plenuma Centralnega sveta ZSJ, v zvezi s čim raznovrstnejšim izkoriščanjem prostega časa naših delovnih ljudi — skrbjo za kulturno življenje in razvedrilo delavcev — skrbjo za ceneni letni oddih delavcev, skratka o vprašanjih, ki povezujejo najvažnejše naloge sindikatov, kako omogočiti našim delavcem v ptujski komuni čim prijetnejše koriščenje prostega časa po delu. Na sejo predsedstva so vabljene predstavniki DPD »Svoboda« Ptuj, Kidričevo, Majšperk.

V ponedeljek, dne 4. aprila, ob 20. uri, bo v Glasbeni šoli polletna konferenca sindikalne podružnice Muzej Ptuj, katere se bo udeležil član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta in predsednik komisije prosvetnih in znanstvenih delavcev tov. Adolf Praprotnik.

V četrtek, dne 7. aprila 1960, ob 9. uri, bo v Osnovni šoli v Gorišnici polletna konferenca sindikalne podružnice prosvetnih delavcev Gorišnica, v katero so vključeni tudi prosvetni delavci osnovnih šol Dornava in Zavrč. Polletne konference se bo udeležil tajnik Občinskega sindikalnega sveta Ptuj tov. Feliks Bagar ter predstavniki tamkajšnjih političnih organizacij in društev.

V četrtek, dne 7. aprila 1960, ob 15. uri, bo v sejni dvorani na Magistratu VI. plenum Občinskega sindikalnega sveta Ptuj. Plenum bo razpravljal o čim raznovrstnejši porabi prostega časa naših delavcev in povečani skrbji za čim prejšnje kulturno in športno življenje — razvedrilo, skrb za organizacijo cenenejšega oddiha delavcev — oddiha po delu in

ostalih vprašanjih. Plenum bo nadalje razpravljal o organizacijskih in političnih pripravah na V. občni zbor Občinskega sindikalnega sveta Ptuj, ter sprejel dokončen sklep o sklicanju istega. Na plenumu bodo vabljene predstavniki političnih organizacij in nekaterih društev.

V petek, dne 8. aprila 1960, ob 15. uri, bo v prostorih Osnovne šole Videm pri Ptujju polletna konferenca sindikalne podružnice prosvetnih delavcev Videm pri Ptujju, v katero so vključeni tudi prosvetni delavci iz osnovne šole Leskovec. Polletne konference se bosta udeležila član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta tov. Jože Skerlavnik in član komisije prosvetnih in znanstvenih delavcev pri Občinskem sindikalnem svetu tov. Janez Pucko.

V soboto, 26. marca 1960, je izvršila svoj letni občni zbor sindikalna podružnica Gozdnega gospodarstva »Dravinja« Ptuj.

V torek, dne 29. marca 1960, je bil letni občni zbor sindikalne podružnice Vodne skupnosti za regulacijo Pesnice na delovišču v Gorišnici, občnega zbora se je udeležil član plenuma Občinskega sindikalnega sveta Ptuj tov. Franc Čeh.

V ponedeljek, 28. marca 1960, so bili izvršeni letni občni zbori po gradbiščih sindikalne podružnice gradbenega podjetja »Drava« Ptuj.

Na območju Občinskega sindikalnega sveta Ptuj je od skupnega števila 77 sindikalnih podružnic že imelo svoje letne občne zbere 57 sindikalnih podružnic. Letni občni zbori v ostalih 20 sindikalnih podružnicah bodo izvršeni v glavnem do 10. aprila 1960.

Iz programa OBSS Ptuj

Sindikalne konference prosvetnih delavcev

Ena izmed pomembnih in odgovornih političnih nalog Občinskega sindikalnega sveta Ptuj ob izvajanju letnih občnih zborov v sindikalnih podružnicah je nedvomno tudi izvajanje prvih polletnih konferenc v sind. podruž. Sindikata prosvetnih delavcev v ptujski občini. Te so imele v oktobru 1959 svoje ustanovne občne zbere ob reorganizaciji takratnega društva učiteljev in profesorjev v sindikat prosvetnih in znanstvenih delavcev. Izvoljena so bila nova vodstva, ki so ponekod začela z dobrim delom in so se posamezne sindikalne podružnice prosvetnih delavcev že močno uveljavile kot politične organizacije na svojem območju. Pri Občin-

skem sindikalnem svetu je bila že v oktobru imenovana devetčlanska komisija prosvetnih in znanstvenih delavcev, ki jo zelo uspešno vodi predsednik — član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta tovariš Adolf Praprotnik.

Sindikalne podružnice prosvetnih delavcev se na svoje polletne konference že zelo marljivo pripravljajo. Na polletnih konferencah bodo dana poročila o polletnem delu sindikalnih podružnic in sprejeli bodo program dela za leto 1960. Prosvetni delavci bodo na svojih polletnih konferencah predvsem obravnavali naslednja vprašanja:

Kako se odraža reformni proces šolstva na posameznih šolah in kako so učitelji pristopili h konkretnemu delu; odnosi v kolektivih na šolah; učni uspehi in sodelovanje šole s starši; gnotno stanje prosvetnih delavcev; stanovanjski problemi; problemi družbene prehrane prosvetnih delavcev na vasi; problemi pri šolskem in izvenšolskem delu; preobremenjenost učiteljev s šolskim delom; pomanjkanje učiteljev; vprašanja šolskih prostorov in učil; sodelovanje podružnic s šolskimi odbori; udejstvovanje učiteljev pri delu izven rednega delovnega časa — vodenje krožkov — šolskih organizacij itd.; sodelovanje z ostalimi sindikalnimi podružnicami na vasi in z delovnimi kolektivi, v krajih, kjer iste obstojajo — sodelovanje s kmetijskimi zadrugami, kmetijskimi gospodarstvi ter ostalimi delavci in uslužbenci, ki službujejo na tamkajšnjih območjih. Nadalje vprašanje organiziranega družabnega življenja prosvetnih delavcev in letnega oddiha; strokovno usposabljanje prosvetnih delavcev, organizacija raznih tečajev in seminarjev. Posebno pozornost bodo polletne konference posvetile nalogam na političnem področju

dela svoje sindikalne podružnice in tesnemu sodelovanju z nismem več videla. Mislila sem organizacijami SZDL, LMS in ZKJ.

Skratka, polletne konference bodo globoko zajele vse probleme prosvetnih delavcev na svojem območju in konkretne politične naloge, ki so postavljene pred prosvetne delavce.

Na polletnih konferencah se bodo v sindikalnih podružnicah pogovorili tudi o pripravah za proslavo 1. maja in desete obletnice delavskega upravljanja. Ob deseti obletnici delavskega upravljanja bodo vse šole v ptujski občini obiskali člani predsedstva in plenuma Občinskega sindikalnega sveta Ptuj in najvidnejši predstavniki delavskih svetov, ki bodo šolsko mladino seznanili z delom organov delavskega upravljanja in nalogami in vlogo delavskega razreda naše socialistične Jugoslavije. Občinski sindikalni svet v Ptujju želi ob tej priložnosti doseči, da bi delovni kolektivi ptujске občine navezali tesne stike z vsemi šolami v občini, da bi se seznanili s problemi prosvetnih delavcev in posameznimi šolami, prav tako pa tudi v okviru možnosti nudili kakršno že koli pomoč šolam v predelih Haloz in Slovenskih goric na eni strani, na drugi strani pa da bi večkrat obiskali svoje šole s pripravljenimi kulturnimi programi in tako razveselili naše pionirje v najoddaljenejših krajih.

Polletnih konferenc sindikalnih podružnic prosvetnih delavcev se bodo udeležili člani predsedstva in plenuma Občinskega sindikalnega sveta in člani komisije prosvetnih delavcev pri Občinskem sindikalnem svetu. Tako se bo Občinski sindikalni svet temeljito seznanil s problemi našega šolstva in problemi naših prosvetnih delavcev ter o vseh vprašanjih razpravljal na svojem plenumu. FB

DOPISUJTE V

PTUJSKI TEDNIK

Posnetek z občnega zbora »Panonije« v Ptujju — Člani podružnice in gostje med odmorom

KULTURA in PROSVETA

Ob kulturnem prazniku v Cirkulanah

Letos bo v mesecu aprilu minulo 60 let, odkar so pionirji prosvete Stumberger, šolski upravitelj Ogorelec in učitelj Vinko Serona zaorali prve brazde še v pusti ledini takratnega kulturnega življenja v dolini, ki se vije onkraj borlskega gradu.

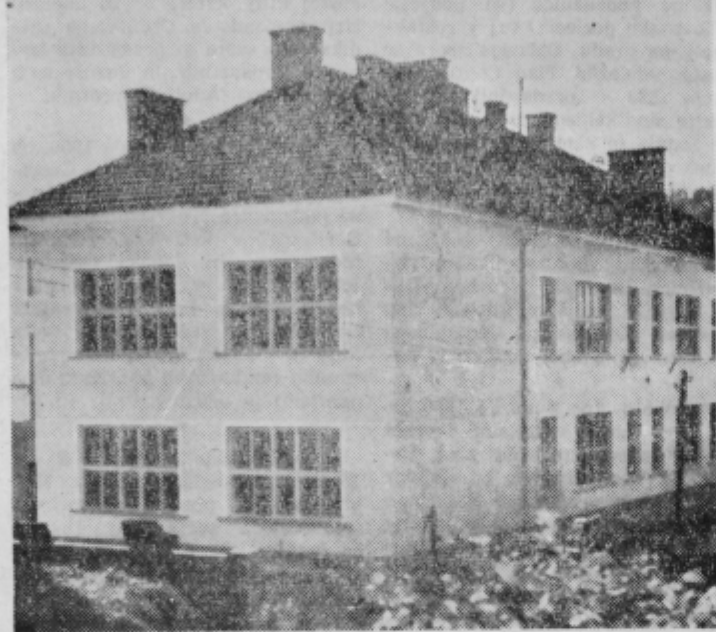
Pri Barbari—Cirkulanah je zaživele kulturno-prosvetno društvo, ki si je v dolgih letih svojega delovanja steklo obilo zaslug za kulturni in gospodarski dvig tamkajšnjega ljudstva.

Ingoličevem »Vinskem vrhu«, ki v dveh knjigah »Zeja« in »Trgatev« prikazuje težko življenje haloškega človeka v stari Jugoslaviji in med okupacijo.

Med starejšimi knjigami je bila razstavljena tudi »Slovenska slovnica« iz leta 1812, ki jo je sestavil Leopold Smigoc. Udeleženci so se zelo začudili ob pojasnili, da je pisec te »slovnice« njihov rojak iz Gruskovca, rojen leta 1787. Bil je pravnik in se celo potegoval za stolicjo slovenskega jezika na graškem liceju.

To me o pa je zasedel narodni buditelj štajerskih Slovencev Ivan Primic. Smigovočeva slovnica se naslanja na Kopitarjevo iz leta 1808 in upošteva tudi štajersko-slovensko narečje.

Med narodne buditelje, zlasti v dobi slovenskih taborov v Ljutomeru, Ormožu in drugod, sodi tudi Božidar Raič (1827—1886), ki je služboval nekaj časa pri Barbari. Njegova slika in pa knjiga »Slovan-

V šoli v Cirkulanah je bila knjižna razstava, ki jo je obiskalo okrog 200 ljudi

Sestdesetletnico, ki jo bodo praznovali v aprilu na borlskem gradu, nameravajo pridelitelji počastiti z vrsto prireditvev. Tako je bilo minulo nedeljo, dne 27. t. m., zelo živahno v tamkajšnji šoli. Okrog 200 ljudi je obiskalo v jutranjih urah knjižno razstavo, ki je vzbudila pri domačinih veliko zanimanje. Razstavno gradivo sta prispevala Studijska knjižnica in Mestni arhiv v Ptuj. Zastopnik Studijske knjižnice je obiskovalcem razložil v kratkih besedah pomen in vsebino razstavljenih knjig, ki so v glavnih obrisih prikazovale razvoj slovenske knjige od prvih slovenskih zapiskov iz 10. stoletja (Brižinski spomeniki), preko prve slovenske knjige iz leta 1551, mimo številnih slovenskih klasikov pa tja do najnovejše tiskane besede o naši narodni in socialni borbi za boljšo bodočnost slovenskega ljudstva.

Domačine so zanimala zlasti dela, ki opisujejo življenje in delo haloškega človeka. Ljudje so se med drugim ustavljali ob

stvom, spominjata na dobo pred sto leti, ko so se naši predniki še borili za »Zedinjeno Slove-

Knjižne zbirke je na razstavi oživljalo arhivsko gradivo iz območja borlske graščine, ki jo je prikazovala slika iz leta 1680. Starinske listine iz pergamenta so obiskovalce prestavile za hip v stare čase, ko so njihovi predniki še tlačanili bližnjemu zemljiškemu gospodu na Borlu. Ljudje so si lahko ogledali primerek kupne pogodbe iz leta 1711, dalje zaščitno pismo iz Zavrča leta 1755 za neki vinograd v Goričaku in še tri zaščitna pisma iz let 1680, 1855 glede vinogradov v Paradižu in v Repišču. Med razstavljenim arhivskim gradivom pa se je najbolj opazila debela zemljiška knjiga, kamor so nekoč grajski pisarji borlske graščine zapisovali zemljiškoknjižne podatke in spremembe.

Dogodek iz preteklosti domačega območja so na razstavi prikazovale številne fotografije, tako tudi slike iz NOB, iz katerih je razvidno, da so tudi domačini s številnimi človeškimi žrtvami prispevali znaten delež k osvoboditvi.

Stene razstavnega prostora je oživljalo nekaj slikarskih del Mežana, Lugičiča, Lajčiča Pandurja in Kavčiča.

-ej.

Markovčani in okupator

(Nadaljevanje po kroniki)

Takoj po njihovem odhodu je prišlo okoli 80 partizanskih novincev, ki so jih pogumni prevozniki še tisto noč spravili preko Drave. Prav tako je brezhibno delovala linija TV preko Bukovec, kjer je ilegalno delo vodil Konrad Petrovič-Jurek. Pritegnil je k delu še Franca Solina in njegove starše, družino Jožefa Veršiča, Franca Kovačiča in njegovo zeno, Jožefa Vajda, Janeza Horvata, Vida Janžekoviča in Andreja Forštariča. Tudi Petrovičeva žena Genovefa je postala zvesta pristašinja OF in agilna ilegalna delavka. Zaradi svojega delovanja je bila zaprta in v zaporu so jo mučili. Ko se je vrnila, je odšla s starejšim sinom k partizanom, mlajšega pa, ki ga je dala v varstvo sorodnikom, so Nemci odpeljali v taborišče.

Otilija Veršič, rojena 8. aprila 1911 v Bukovcih, je bila aktivistka OF. Nemci so jo vlovili v Ormožu dne 12. oktobra 1944. Bila je pet tednov zaprta

v Ptuj, nato so jo odpeljali v taborišče Rawensbrück. Zadržnikar je pisala marca 1945. Od tedaj pa ni o njej nobenega sledu več.

Pri omenjenih družinah so se ustavljali partizani. Tu so dobivali hrano in drugo pomoč, tu so prenočevali. Imenovani so jih prevažali preko Drave. Pošto in poročila je prenašal Franc Solina, sin Ica, po sestnina v Bukovcih 84, rojen 17. julija 1924, bil je najboljši kurir tega okoliša. Nemci so ga ujeli v Gorišnici. Ustrelili so ga 30. marca 1945 v Mariboru.

Tudi Roza Kovačič, čeprav že v letih, je prenašala pošto na druge postojanke. Najživahneje je bilo delo v Vopošnici, ki leži prav blizu Drave. Tu so Franc Zemljarič, Jožef Štrafela (povezal ju je v ilegalno delo že Lacko) in drugi skrivali partizane po bunkerjih in jih prevažali preko Drave. V hiši s števil 105 je bila postojanka. Tu so zbirali hrano, obleko in sanitetni material, tobak in drugo, kar so nato odvažali na vse strani. Mnogo zdravniških potrebščin so odnašali v partizansko bolnišnico »Košuta«, ki je bila na terenu Slovenske Bištrice. Njena prva postojanka je bila v Sturmovcu. Za to bolnišnico je odnašal material tudi Ignac Valenko, iz Zabevec in to do Fričevih v Trzcu. Ilegalni delavci so tu skrbeli, da je prišlo ob razpadu Jugoslavije skrito orožje partizanov v roke. Na cvetno nedeljo so iznajdljivi terenci povili tri puške cevi, ki so jih morali prenesti čez Dravo — v zelenje, jih porinili v nahrbtni koš, da bi izgledali kot »štajerski presmec«. Nesli so jih ob belem dnevu čez borlski most. Aktivist je stražil na mostu celo ponudil malo žganja.

Da so se mogli laže gibati tudi podnevi, so se aktivisti preoblekli v krovice in opremili z vsem potrebnim orodjem za popravljanje slamatih streh.

Nekateri ljudje pa so se še vedno bali in se držali hudo ob strani. Takim smo večih nalašč vtaknili v hiše partizane, da niso mogli niti iz strahu javiti kaj Nemcem, ker bi jim Nemci ne verjeli in jih kaznovali. Seveda so partizani takim bojazljivcem tudi zagrozili, češ da bodo morali na drugi svet, če bodo koga izdali. To je zaleglo, kajti neke noči v novembru 1944 je padel sredi Bukovec petokolonaš in izdajalec Blaž Toplak. Likvidirala je maščevalna partizanska roka, da ne bi naredil gibanju še večje škode. Tudi Franc Kristovič iz Bukovec je izginil. Artirali so ga partizani na dvorišču pri Francvih v Markovcih. Pozneje so ga potegnili iz Drave, za vrtem je imel z žico privezan kamen.

Trgovec in birgermajster Urban je dobival od časa do časa pismene opomine, da ga čaka zaslužna kazen za njegovo izdajalsko delo. Bil je tako preplašen, da si ni upal spati doma. Hujša od njega pa je bila njegova žena in so se je ljudje zelo bali.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Čeprav malo pozno, pa vendar iz srca

bi morali nasloviti proslavo za dan žena, ki je bila pri Veliki Nedelji šele 27. marca. Do tedaj je bil oder v združnem domu neprestano zaseden in so žene potrpežljivo počakale. Otroci so jim pripovedovali o velikih pripravah in s tem ustvarili najboljše priporočilo.

Zene in dekleta, šolarji in cicibani, pa tudi moški so dobesedno napolnili veliko dvorano in vztrajno sledili obširnemu sporedu. Slavnostni govor tovarišice učiteljice je poudaril zgodovinsko petdesetletnico praznika naprednih žena in orisal njihovo borbno pot do današnjih dni. Izvzenel je v glasen protest proti čezmernemu oboroževanju in strašljivemu rožljanju z neznanim orožjem, ki ustvarja preplahe hladne vojne. Potrdil je, da se tudi žene zgrinjajo pod rdečo

zastavo naše Partije in neomajno zaupajo v njeno pravilno vodstvo s tovarišem Titom na čelu. Izbran spored z recitacijami in glasbo, s prizorčki in petjem je dopolnila še lutkovna igrice »Za osmi marec«. Mladi izvajalci, ki so vse dali iz sebe, so kar tri ure zadrževali svoje gledalce in poslušalce. Nekaj točk so morali celo ponoviti. Pokazali so, da znajo biti kvalitetni in zavrgli mnenje nekaterih ljudi, češ kaj bodo deca, deca niso nič posebnega. Ni hče drug ne zna tako iz srca nastopiti, kot prav otrok. Ves oder je bil sama pomlad, ki je kipeła in klicala veliki bodočnosti naproti.

Udeležence in udeleženci so se z zadovoljstvom razšli in misli osmega marca ponesli na svoje domove.

-a

KNJIGA, MOJA PRIJATELJICA

Ko sem bila stara leto in pol, sem dobila prvo knjigo. Bila je lepa, barvna slikanica o živalih. Nekaj časa sem jo rada gledala, potem sem jo raztrgala. Moja druga knjiga je bila »Glejte Jate Mateja«. Kadar je imel ata čas, sem ga prosila, naj mi jo prebere. Poslušala sem ga z velikim zanimanjem. Hranila sem jo do sedmih let. Potem sem šla v šolo. Naučila sem se brati Prvo čitanje, ki je bila zelo zanimiva. V drugih razredih sem začela brati bolj resne zgodbe, ki so mi všeč.

Rada berem napete zgodbe in pripovedke. Prebrala sem že mnogo knjig o tujih deželah. Najbolj so mi všeč knjige o džungli, kakršna je tudi knjiga Džungla. Imam svojo knjižnico. Uredila sem si jo, ko sem hodila v drugi razred. Knjige imam zbrane po vrstnem redu in raznih zbirkah. Želim, da bi še moja knjižnica obogatela. Najbolj so mi všeč Seliskarjeve in Cankarjeve zgodbe. Nekatero sem že dvakrat prebrala. Zanimam se tudi za Prežihova de-

la. Prebrala sem znano knjigo »Solzice« Knjige so tudi naše velike učiteljice. Učijo nas sestavljanje spisov in stavke. Opisujejo tudi naravo in zanimive zgodbe iz časa NOB.

Med vojno so bile slovenske knjige zelo pomembne. Tako smo tudi fašisti dokazali, da Slovenci nismo hlapiči in dekle.

DARINKA SAJOVIC,
4. a razred osemletke »Ivana Spolenjaka«, Ptuj-Breg

Leseni konj

Hopa, hopa, hopa, hop, Marko je zajaha klop Bose noge brez ostrog, a konjiček umih nog.

Hopa, hopa, hopa, hop, Marko jaha že v galop. Čez tri klanice, tri vodice, tri vodice, tri stezice.

Hopa, hopa, hopa, hop, Marko jaha, jaha klop. Se po ličkih pot pretaka konj še storil ni koraka!

A. Rijavec

Kdo zna več

(Hrvatska narodna)

Jež in lisica sta šla krast k kocuš. Pa je spotoma vprašal jež lisico:

»Čuj, strina! Koliko umetnih znaš?«

»Sedeminsedemdeset,« je odgovorila lisica, medtem ko je znal jež samo dve umetnji.

Potem sta prišla do kurnika. Tam pa je bila skopana globoka jama in oba sta padla v to jamo. Premišljala sta, kako bi zlezla ven? Potem pa se jež — moška glava — spomni svoje umetnje:

»Veš kaj, strina, jaz bom tebe poštono ugriznil v ušhelj, ti boš poškočila in me zagnala ven. Ko bom zunaj, ti bom prinesel lestev in potem boš zlezla iz jame še ti.«

Potem jo je jež zares poštono ugriznil za ušhelj in lisica ga je zagnala iz jame. A ko je bil stric jež zunaj, se je nagnil nad jamo in rekel strini lisici:

»Jaz znam samo dve umetnji, pa sem prišel lepo ven. Ti jih znaš sedeminsedemdeset, pa premišljuj, kako se boš rešila.«

In potem je šel svojo pot.

NASA ŠOLA

Če vavješ čež novi ptujski most na Rogaško cesto, prideš do šole »Ivana Spolenjaka«. Čeprav šola še ni dograjena, se že ponosno dviga proti nebu. Delavci hitijo, da bi

čimprej dokončali šolo. Tako bi popoldanska izmena delno lahko obiskovala pouk dopoldne. Kakor delavci, smo tudi mi pionirji zelo aktivni. Organizirali smo PRK, ki skrbi za red in higieno v razredih, po hodnikih in straniščih. Naša najpomembnejša dejavnost pa je šolska zadruga, v katero so vključeni skoraj vsi pionirji. V združbi se vzgajamo, da bomo v življenju bolj samostojni. Vodimo jo sami ob pomoči KZ Turnišče. Pod vodstvom pionirske organizacije dela na šol. še več krožkov. Imamo tehnični, šahovski, dramatični, folkorni in pevski krožek. Da bi ob koncu šolskega leta dosegli boljše uspeh, imamo organizirane še razne učne krožke.

V »Ptujskem tedniku« objavljajo pionirji svoje spise, ki so tudi nas navdušili. Zato smo sklenili, da bomo tudi mi brale »Ptujškega tednika« seznanili z našim delom in življenjem. To bi bil naš prvi poizkus, drugič pa še kaj več.

Lepo vas pozdravljajo vsi pionirji šole »IVANA SPOLENJAKA«.

- - -

Pionirska zadruga tudi v Juršincih

V Juršincih smo skupno s tovariši učitelji in predstavniki KZ ustanovili šolsko zadrugo. Na občnem zboru, ki je bil 6. marca, so bili navzoči vsi pionirji-zadružniki in odrasli, ki se zanimajo za napredek mladine. Razred je bil v ta namen okusno in svečano okrašen, sam občni zbor pa je brezhibno potekal, vsi navzoči so se o vsem zelo pohvalno izražali.

Zadruga se imenuje »Mladi sadjarje«, ta naslov bo najbolj simboliziral njihovo dejavnost. Zadržniki nameravajo urediti sodoben sadni nasad. V cestem bo v organizacijo vključenih tudi mnogo krožkov.

Seveda mladi zadružniki natehtjo čisto na velike težkoče, teh je več kot preveč, a upajo, da bodo počasi, toda gotovo uspeli.

Dobre volje je zadosti, tudi začeli so dobro. Vsi skupaj jim želimo mnogo uspeha!

Ivan Kaučič, Juršinci

-□-

KAREL ČAPEK:

Romeo in Julija

Mladi angleški plemič Oliver Mendeville, ki je bil v Italiji na študijskem potovanju, je v Florenci dobil sporočilo, da je njegov oče sir William zapustil ta svet. In poslovil se je sir Oliver s težkim srcem in obilnimi solzami s signorino Maddaleno, prisegajoč, da se vrne kar najhitreje, in je s svojim slugo krenil na pot proti Genovi.

Tretjega dne njenega potovanja ju je presenetil pošten naliv, prav ko sta prijezdila do nekakšnega gnezda. Sir Oliver je konja ustavil pod starim brestom. »Paolo,« je rekel slugi, »poglej no, če je v bližini kak albergo, kjer bi lahko vedrila med ploho.«

»Kar zadeva slugo in konja,« se je tedaj oglasil nekdo nad njegovo glavo, »tamle za ovinkom je albergo; toda vi, cavaliere, bi izkazali čast mojemu farovu, če bi blagovolili pod njegovo skromno streho.«

Sir Oliver je privzdignil širokokrajnik in se obrnil k oknu, od koder se mu je veselo režal tolsti stari pater. »Vossignorina reverendissima,« je rekel vladno, »veliko prijaznost izkazujejo tujcu, ki zapuščja vašo prelepo zemljo, hva-

ležen na veke za vse dobro, s čimer je bil tako velikodušno zapisan.«

»Bene, dragi sin,« je dejal pater, »ampak če boste še trenutek govorili, vas bo premočilo do kože. Zlezite hitro s kobile in vzemite grizljaj, medtem ko gre dož.«

Sir Oliver je debelo pogledal, ko mu je molto reverendo parocno prišel po stopnicah naproti: tako majčkenega patra še ni bil videl; ko se mu je priklonil, se je moral tako globoko skloniti, da mu je kri udarila v glavo.

»I, pustite no,« je rekel župnik. »Jaz sem samo frančiškan, cavaliere, Rekažo mi padre Ippolito. Hej, Marietta, prinesi salamo in vina. Semkaj, gospod, kakšna presneta tema je tu. Vi ste Anglež, kali? Kaže, da vas je Angličanov odkar ste se odtrgali od svete rimske cerkve, ko listja in trave v Italiji. Razumem, signore. Najbrž se vam toži. Poglej Marietta, tale gospod je Anglež! Revez, tako mlad pa Angličan! Odrežite si salame, cavaliere, ta je prava veronška. Jaz pravim, k vinu je ni nad veronško salamo, naj se Bolognesi skrijejo s svojo mortadello. Pomnitte, zmerraj veronška salama in slani mava-

den način, kar si jih lahko mislite.«

»Aha,« je menil molto reverendo, »torej ni ta Julija, katero sem poznal, si je vzel grafo Parisa in je imela z njim osem otrok. Vzorna in spoštovana žena svojemu možu, mladi gospod, ko bi vam bog dal tako, Resnica, govorilo se je, da je pred tem norela za nekim mladim crapulonom — eh signore, o kom pa nič ne govorijo? Mladost je, kaj hočemo, nepreudarna in prismojena. Bodite veseli, da ste mladi. So Angleži tudi mladi?«

»So,« je vzdihnil sir Oliver. »Ah, oče, tudi nas pozujva plamen mladega Ramea.«

»Rameo?« je vprašal padre Ippolito in srknil. »Tega bi imel poznati. Šment, si ni bil to tisti mladi sciocco, tisti gzdalin, tisti zanikrnež Montegov, ki je ranil grafo Parisa? Pravilo so, da zavoljo Julije. Da, tako. Julija bi morala vzeti grafo Parisa — dobra partija, signore, ta Paris je bil sila bogat in čeden mlad gospod — ampak Rameo si je, pravijo, vtepel v glavo, da bo Julijo dobil on — taka neumnost, gospod,« je godrnjal padre. »Kakor da bi bogati Capuleti lahko dali hčer enemu od propadlih Montegov. In mimo tega še to, da so Montegi družaj z Mantovo, medtem ko so bili Capuleti na strani milanskega vojvode. Ne, ne. Jaz mislim, da je

bil ta assalto assassinatio na Parisa navaden politični atentat. Dandanašnji je v vsem sama politika, mili sinko. To se ve, po tem grodudejstvu je moral Rameo zbežati v Mantovo in se ni več vrnil.«

»To je pomota,« je vzdihnil sir Oliver, »prosim, da mi odpustite, padre, ali tako ni bilo. Julija je ljubila Rameo, starša pa so jo silili, naj vzame grafa —«

»So že vedeli za kaj,« je pritrdil stari župnik. — »Romeo je bil ribaldin in je držal v Mantovo.«

»Ampak pred svatbo s Parisom je oče Lorenzo priskrbel prašek, da bi na videz umrla,« je nadaljeval sir Oliver.

»To je laž,« se je razsrdil padre Ippolito. »Tega bi oče Lorenzo nikoli ne storil. Resnica pa je, da je Rameo napadel Parisa na ulici in ga posekal. Mogoče je bil pijan.«

»Odpustite, oče, ampak to je bilo čisto drugače,« je ugovarjal sir Oliver. »Resnica je, da so Julijo pokopali. In Romeo je nad njenim grobom z mečem prebodel Parisa.«

»Čakajte,« je rekel župnik. »Najprej to ni bilo nad grobom, ampak na ulici blizu spomenika Scaligerjev. Drugič pa ga Romeo ni prebodel, ampak mu je samo ramo zdrobil. Hudika vendar, vselej človeka ni mogoče prebsti. Kar poskusite, mladi gospod!«

»Scusi,« je ugovarjal sir Oliver. »Jaz sem to videl med premiero

na odru. Grof Paris je bil v dvorajo resnično preboden in je umrl na mestu. Romeo, domnevajoč, da je Julija mrtva, se je zastрупil v njeni grobnici. Tako je bilo, padre.«

»Kaj še,« je godrnjal oče Ippolito. »Ni se zastрупil v Mantovo je zbežal, prijatelj.«

»Odpustite, oče,« je Oliver vztrajal pri svojem. »Z lastnimi očmi sem videl — saj sem sedel v prvi vrsti! V tistem trenutku je Julija prišla k sebi in ko je videla, da je njen prelubi mrtev, je tudi sama vzela strup in preminila.«

»Le kaj vam pride na pamet,« se je ujezil oče Ippolito. »Čudim se, kdo si je izmisllil take čenče. Resnica je, da je Romeo zbežal v Mantovo in obžica Julija se je iz žalosti nad tem majčkeno požastrupila. Ampak to ni bilo nič, cavaliere, samo otročarija: lepo vas prosim, bilo ji je komaj petnajst let. — Jaz vem to od tistega Lorenza, mladi gospod; kajpak takrat sem bil takšenle ragazzo,« je pokazal dobri pater približno lakot od tal. »Julijo so potem odpeljali k teti v Besen-zan, da bi se odpočila. Tja se je iz njo pripeljal grof Paris, ko je imel roko še v obevi. In saj veste, kaj se v takem primeru zgodi: iz tega je nastala ljubezen, vroča kakor krop. Po treh mesecih sta se vzela. Ecco, signore,« (Nadaljevanje na 5. strani)

Za vsakogar nekaj zanimivega

Arheološko odkritje stoletja

Odkrita 1600-letna skrivnost * Najden grob hunskega kralja Atila * Izreden uspeh arheološkega oddelka ptujskega muzeja * Ogled grobnice izjemno 1. aprila od 8. do do 12. ure

Ptužčanom in okoliškemu prebivalstvu je znana cerkva sv. Roka ob Rogški cesti v smeri proti Hajdini. Cerkva stoji na malem gričku, za katerega so nekateri trdili, da ni naravnega izvora, temveč so ga nekoč zgradile človeške roke. Tudi med okoliškimi prebivalci se je skozi stoletja ohranila govorica, da ta grič skriva v sebi neko skrivnost. Na to govorico so bili pozorni že nekaj let arheologi Mestnega muzeja, vendar jim je primanjkovalo za to potrebnih sredstev, da bi preverili ljudske govorice. Zadnji čas so le našli nekoliko več razumevanja pri republikanih in okrajnih forumih, ki so finančno podprli to akcijo.

Tako so delavci pod strokovnim arheološkim vodstvom pred nekaj dnevi začeli kopati rov pod omenjenim gričem. Že po nekako 10 metrih izkopa so našli na skalo. Ko so nekoliko odkopali so ugotovili, da je skala sestavljena iz dveh delov. Bil je precej napornega dela preden so prebili preko 2 metra debeli zid... Zazijala je črna odprtina. Vse, raziskovalce in delavce je prevzelo drhtajoče vznemirjenje. Arheologi, ki so zlezli v to odprtino, se v hipu niso niti zavledali zgodovinskega trenutka, ko so se v soju žepnih svetilk zastrmenili v zlatom okovane in z biseri posute najrazličnejše predmete, razpostavljene v zvonasti jami, sredi katere je stal že močno razpadajoč šotor iz ustrojnih kož in z vžitimi biseri. Pod šotorom pa je bil zlat podolgovat za bob...

Slovenija v miniaturi

Pri Brezjah na Gorenjskem, ne daleč od Bleda, bodo začeli v kratkem graditi edinstveno turistično središče. Imenovali ga bodo miniaturna Slovenija. Na površini 14.000 kvadratnih metrov bodo v več letih gradili različne turistične objekte. V vsaki etapi bodo zgradili eno skupino, vsaka skupina pa bo po zunanji in notranji ureditvi prikazala posamezne dele Slovenije. Najprej bodo zgradili in uredili miniaturno Gorenjsko, nato pa še druge skupine objektov z značilnostmi Dolenjske, Stajerske, Primorske itd.

Zaljubljen odbornik

Preko 50 ulic v Čikago je nosilo naziv ulice lepe žermele in to je stalno povzročalo jezo čikaških avtoizvoščkov, ki so s pravico besneli proti mestnemu svetu in njegovi neinventivnosti. V dajanju imen ulicam. Naposled se je zvedelo, da je odbornik, zadolžen za regulacijo mesta, dajal vsaki novi ulici ime svoje žene in mestni svet je bil prisiljen sklicati posebno sejo, da bi ugotovil, koliko ulic nosi ime že omenjene odbornikove žene in da izmisli ulicam nova imena.

ROMEO IN JULIJA

(Nadaljevanje s 4. strani)

tako se to v življenju dogaja. Jaz sam sem bil na njen svatbi ministrant v beli srajčki. Sir Oliver je obsedel kakor pobit. »Ne jezite se, oče,« je rekel slednjič, »ampak v tisti angleški srajci je to tisočkrat lepše.« Pater Ippolito je utihnil. »Lopše! Ne vem, kaj vidite na tem lepšega, če si dva mlada človeka vzameta življenje. Škoda bi ju bilo, mladi gospod. Rečem vam, lepše je, da se je Julija omožila in imela 8 otrok, in kakšnih otrok, gospodič! kakor podobice.«

Oliver je majal z glavo. »To ni več to, dragi gospod padre, vi ne veste, kaj je velika ljubezen.« Pritlikavi pater je zamisljeno mežikal. »Velika ljubezen? Jaz mislim, da je to, če se dva človeka lahko prenašata vse življenje... predano in zvesto... Julija je bila plemenita gospa, vrli gospod. Vzgojila je osem otrok in služila svojemu možu vse do smrti. Torej pri vas se pravi Veroni Julijino mesto? Zelo prijazno od vas angličanov, cavaliere. Gospa Julija je bila resnično odlična žena, bog ji daj večno slavo.«

Mladi Oliver se je prebudil iz raztresenosti. »In kaj se je zgodilo z Romeoom?« »Z njim? Pravzaprav ne vem. Nekaj sem slišal. — Aha, jo že

Podrobnejša proučitev najdišča in v njem nahajajočih se predmetov je pokazala, da gre za skrivnostni grob kralja Hunov — Atile, — velikega vojskovođe, ki je bil strah in trepet tedanjih narodov Evrope in katerega konjska kopita so teptala tudi našo zemljo.

V dobi preseljevanja narodov, to je v 4. in 5. stoletju so naši kraji močno trpeli, pustošila so jih razna barbarska plemena. Med njimi so bili najkrovočnejši Huni, saj se je že do danes ohranilo ustno izročilo, da skjer je udarilo kopito hunskega konja, tam ni ozelenela trava.

Iz zgornjih virov povzemamo, da je Atila umrl na bojnem pohodu, ko je vodil svoje horde proti Rimu. Vse do danes je bila skrivnost, kje so Huni pokopali svojega vojskovođe. Zgodovinarji so domnevali, da je njegov grob nekje na področju med Blatnim jezerom in Oglejem. Sedaj je odkrita tudi

Živali na zemlji

Doslej poznajo ljudje približno 1.100.000 živalskih vrst, domnevajo pa, da jih je 3 do 10 milijonov, ker večina žuželk še ni raziskana. V Srednji Evropi živi okoli 50.000 živalskih vrst. V večini so žuželke, ki jih je okoli 28.000. Črvov je v Srednji Evropi 3 tisoč pet sto vrst, enocelčnih bitij 3.300, pajkovcev 2.300, vretenčarjev pa le 750. V srednjeevropskih vodah je okoli 6 tisoč živalskih vrst, večnoma žuželk, črvov in enocelčnih bitij.

Koliko živali neki živi na vsej zemeljski površini? Ruski raziskovalec Vernacky je izračunal, da je na zemlji okrog 2500 milijard ton rastlinskih snovi in le eno milijardo ton živali. Razmerje med živalstvom in rastlinstvom glede množine je torej 1:2500. Vse človeštvo tehta največ 150 milijonov ton, torej sedemkrat manj kot živalski svet. En sam roj kobilic ali vlak sle-

Kot karamela velika knjiga

Oran Kainovski iz Struge ima 6 izvodov svete mohamedanske knjige »Tavsir«, ki se razlikujejo po velikosti, so pa iste vsebine. Knjige so tiskane v arabskem jeziku. Najmanjša ima format 2,2x1,8 cm, debela pa je en centimeter, kar predstavlja velikost bonbona-karamele. Drugi, tretji in četrti izvod so prav tako majhne formate, pa je mogoče besedilo brati samo s povečevalnim steklom, ki je priloženo slikki. »Tavsir.« so doka stari in predstavljajo pravo remek delo tiskarske tehnike. Knjige je Oran podedoval od svojega očeta Džemala, ki jih je 1916. leta prinesel iz Teherana, kjer je bil na delu. Predstavljajo pravo redkost in mnogi muzeji bi jih zelo želeli imeti v svojih vitrinah.

imam. Zaljubljen se je v Mantovi v hčer nekega markiza — kako se je žele pital? Montefalco. Montefalco ali tako nekačo. Ah, cavaliere, to je bilo tisto, čemur vi pravite velika ljubezen. Naposled jo je ugrabil ali kaj — bila je tudi nekakšna podobna romantična zgodba; ampak podrobnosti sem že pozabil, prosim vas, saj se je zgodilo v Mantovi. Bila je nekakšna passione senza esempio, nekakšna neznanca strast, gospod. Tako vsaj so pripovedovali. Ecco, signore, zdaj pa dež ne gre več.« Sir Oliver se je dvignil, kakor je bil velik in dolg. »Bili ste strahno ljubeznivi, padre. Thank You so much. Ali bi smel nekaj pustiti... za vaše revne farane.« Je mamljal in zardeval in odrinil na rob krožnika prgišče cekinov. »Ampak, ampak,« je grozil padre Ippolito in mahal z rokama, »kaj pa vam je, toliko denarja za kosček veronske salame?« »Nekaj je tudi za vašo zgodbo,« je naglo pristavil mladi Oliver. »Bila je — eh, bila je silno silno — ne vem, kako bi rekel. Very much, indeed.«

Po oknih župnišča se je razlilo sonce. — Ker ste bili dvanaest let v mornarici, ste si gotovo ogledali ves svet? — Kje pa, skoraj nič nisem videl; bil sem podmorničar...

ta 1600-letna skrivnost Evrope. Ostaja le še skrivnost, kje je pokop njegov, še starejši dvojni Džingis-kan, katerega grob skrivajo verjetno prostrana območja Mongolije.

To izredno dragoceno odkritje bo imelo tudi velik pomen za nadaljni razvoj turizma v Ptuj, ki je bil že do sedaj privlačen za ljubitelje zgodovinskih znamenitosti. Na merodajnih mestih je bilo sklenjeno, da se primerno uredita okolica in notranjost grobnice, v kateri bodo ostali vsi najdeni predmeti, kar bo za obiskovalce tega zgodovinskega kraja izredna privlačnost. Za arheologe in zgodovinarje vsega sveta pa bodo najdeni predmeti in zapiski bogato gradivo pri proučevanju materialne kulture hunskih plemen in sploh zgodovinskih dogajanj teden dan dobe.

Zaradi izrednega zanimanja prebivalstva za najdišče bo izjemno dovoljen ogled odkrite grobnice samo v petek, 1. aprila, od 8. do 12. ure, potem pa bo neposredna okolica zaprta za daljšo dobo zaradi že omenjenih urejevalnih del.

Policija proti policiji

V Ameriki je dvignil praš »policijski škandal«, ki se je dogodil v gangsterskem kraju — v Chicagu. Tat manjšega »skalibra« je namreč zahteval razgovor z glavnim policijskim komisarjem Timom O'Connorjem in mu povedal nekaj podrobnosti v vlogah v minulemu letu, ki so jih organiziral, vodil in ščitil policijski funkcionarji. Navedel je tudi imena nekaterih policajev. O'Connor je energično reagiral. S federalno policijo je napravil nenadno preiskavo po hišah svojih osumljenih sodelavcev. Rezultat je bil več kot porazen. Pri sedmih policajih so našli za štiri velike kamione nakradenih stvari, največ luksuznih in dragocenih predmetov. Velik del chicaške policije je dobival za svoje sodelovanje z gangsterji redne plače, ki so močno presegle njihove legalne prejemke. Predsednik chicaške občine R. Dally je razburjeno dejal: »Zdaj ne moremo več govoriti o ločevanju med gnillimi in pa zdravimi jabolki. Stvar je prišla tako daleč, da moramo doznati, v kolikšni meri je zdrava jabolka že načel črv korucije.«

Žepne svetilke — vabe za ribe

Nekaj ribičev šibenškega in trogirskega obalnega pasu je uvedlo novo metodo ribištva. V mreže, ki jih polagajo na dno morja, dajejo žepne svetilke, ovite v prozoren plastični ovoj ali pa jih namestijo v steklenice s širokim glom. Svetilka, katere svetloba lahko traja dve do tri ure, privabi v mrežo mnogo rib. Pogosto se najdejo med njimi tudi tiste, ki jih je težko uloviti v mrežo.

Molk

Ni človeka v vasi Hutovi, neda-leč od Čapljinje, ki ne bi poznal »nemega« Petra Mustafiča. Ta čil devetdesetletni stavec pa je priredil pred nedavnim svojim sovaščanom veliko presenečenje: spregovoril je.

Doslej so bili vsi vaščani te vasi prepričani, da je stari Peter zares nem. Dolgih 40 let ni spregovoril niti ene same besede. Kmetje so šele sedaj zvedeli, da lahko Peter govori kot ostali ljudje, »obnemek« pa je med prvo svetovno vojno, da mu ne bi bilo treba v vojsko. Pozneje mu je postala molčanje »druga narava«.

Barske dame

»Admiral-bar« na Dunaju je z oglasom iskal dame, ki bi »s plesom lahko prepodile skrbi gostov«. Prijavilo se je precej kandidat, vendar so sprejeli samo eno, ki je imela prijeten glas. Dva dni pozneje je barska dama odpovedala delo: »Ni pevke na svetu, ki bi s svojo pesmijo lahko prepodila skrbi vaših gostov, ko vidijo račun, ki jim ga predložijo natak. Ta bi morala peti 24 ur na dan.«

Rešilne srajce

V neki ameriški tovarni perila so izdelali srajce, ki ne potonejo niti tedaj, če jih človek obleče. Podložene so z dvema slojema vate in imajo v žepu tubo s plinom, ki se ob dotiku z vodo samodejno odpre in napolni srajco v manj kot petih sekundah. Tako napolnjena srajca se obdržijo nad vodo 45 minut, kar je povsem dovolj, da človek pokliče na pomoč, zleze iz vode ali pa se nauči plavati. Ko srajco temeljito posušimo, se lahko z njo spet brez skrbi potapljamo.

Anekdote

Svarilen zgleđ

Charlie Chaplin je bil v mladosti član kluba samecev. Ko se je poročil, je po enem letu zaprosil, naj ga zopet sprejmejo kot člana. Ko so ga začudeno vprašali, kaj naj bi kot poročen človek pri njih delal, je Chaplin nedolžno odgovoril:

»Mislim, da bi me potrebovali kot svarilen zgleđ!«

Podkupnina

Znani filmski režiser in igralec Orson Welles je stopil v brivnico, stisnil frizerju nekaj denarja v roko in dejal: »Striči!«

Brivec je začudeno gledal denar v svoji roki in dejal: »Še nikoli nisem dobil tako lepe napitnine naprej.«

»Saj tudi ni napitnina,« je dejal Orson Welles, »to je podkupnina za molčanje med striženjem...«

Modro povedano

Neki londonski novinar je nekoč intervjuval Bernarda Shawa in ga je vpraševal vse mogoče stvari. Na koncu intervjuja ga je še vprašal, če mu ve povedati kakšen moder izrek.

»Seveda,« mu je odvrnil Shaw. »Takoj vam ga povem: edinole tepec zna vprašati desetkrat več, kot pa mu zna pametni odgovoriti!«

Proteza za jezik

Pred nedavnim je zasedal v Kölnu inštitut za pedagoško zdravljenje. Na njem je prikazal pedagog za zdravljenje govora Hubert Wolks protezo, ki zamenjuje jezik. Proteza je napravljena iz plastične mase in ima obliko jezika v položaju za izgovor samoglasnika »a«. Pričvrstijo jo je moč za zobe v spodnji čeljusti. H. Wolks je predvaljo tak magnetofonske posnetke govora pacienta s protezo in brez nje. Med tem ko je bil njegov govor brez jezika podoben zamolklemu lajanju, je lahko z umetnim jezikom artikuliral vse samoglasnike in skoraj vse soglasnike. S to pripravo se je moč naučiti govoriti v pičlih sedmih urah. Seveda je ta izum izzval veliko zanimanje med znanstveniki. Še večje pa med vsemi tistimi ljudmi, ki so zaradi boleznih ali kakšnega drugega nesrečnega naključja izgubili jezik.

Iznajdljivi vlomilci

Nekega dne okrog polnoči se je na eni izmed atenskih ulic pojavila skupina fantov s kitarami. Začeli so igrati in peti ter tako pritegnili nase pozornost prebivalcev, ki jim je ubrana glasba ugajala. Medtem pa so njihovi pajdaši popolnoma izpraznili dve veliki trgovini in odnesli vse, kar so mogli.

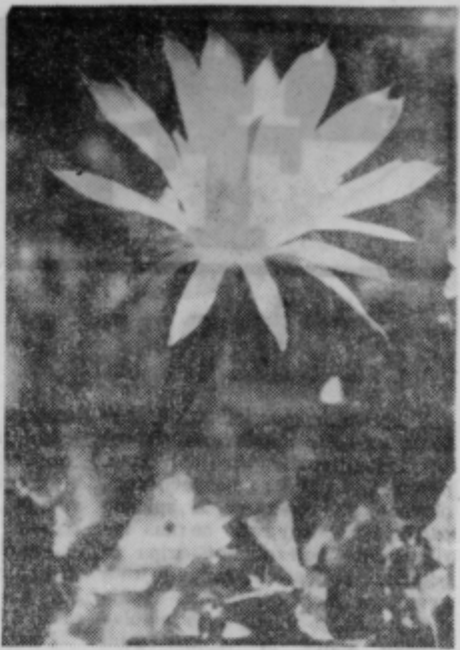
Zloba

V nekem pariškem salonu so priredili svečanost na čast Stendhala. George Sandova se je pogovarjala z ženami nekaterih generalov. Napadala je zakon, češ da v zakonski zvezi ne more biti normalen noben mož. Pa ji je srdito odgovorila žena nekega generala:

»Lahko vam rečem, da je moj mož pravi svetnik.«

»Ne le svetnik, marveč tudi mučenec,« je zlobno dodala Sandova.

Simpatični vrtnarici Zaveda za komunalno dejavnost v Ptuj je uspelo vzgojiti v cvetličnjaku kroglast kaktus (Echinocactus grandis), ki uspeva najboljše v Mehiki. Ravno danes se je odprl njegov rumeni cvet, ki je na 75 cm dolgim stebelcu, sam cvet pa ima 22 do 26 cm premera. Ta vrsta kaktusa ima sedaj obliko krogle, z leti pa bo dobil stebričasto obliko. Poleti je sad v polsenči, pozimi pa mora biti v prostoru z vsaj 7 stopinj Celzija toplote. Ne sme imeti preveč vlažne niti presuše zemlje.

Mladinski kriminal v ZDA

Ne mine skoraj dan, da ne bi časopisje ZDA in tudi drugih zapadnih dežel poročalo o drznih dejanjih mladoletnikov. Ameriška policija je v vedno večjih skrbih, kajti število kriminalcev od 16. do 20. leta starosti iz dneva v dan raste. Skupine mladoletnikov so organizirane v prave gangsterske tolpe, tako da je policija skorajda brez moči. Policija jih mnogokrat sploh ne more zasledovati, kajti sprčo neverjetne organizacije in spretnosti izginejo brez sledov.

Kako tudi ne! Avtomobili, motorji in druga prometna sredstva, ki jih je na ulicah Chicaga, Clevelanda, New Yorka in še drugih velikih mest nešteto, so jim najboljši pripomočki pri delu. Ponekod so mladoletniki začeli krasti celo civilna letala. Tako je pred kratkim v bližini Dodge Citya v Cananasu policija aretirala skupino mladoletnikov, ki jih je okvara letalskega motorja prisilila, da so se spustili na letališče.

Pri preiskavi se je ugotovilo, da so imeli v letalu skrite diamante in še neko drugo dragoceno kamenje, ki je veljalo nič manj kot 7 milijonov dolarjev. Po večdnevem preiskovanju jih je policija morala izpustiti, ker so trdili, in to tudi »dokazali«, da so jih povsem slučajno našli v bližini Chicaga zakopane v zemljo. Policija je na omenjenem kraju res našla »šek« dva diamanta iste kakovosti.

Toda to ni edina kraja težke kategorije. Takih in podobnih prestopkov mladoletnikov oddelki ameriške kriminalne službe zabeležijo vsak dan, a manjših kraj sploh ni moč prešteti. Za primer naj opišemo še en dogodek iz Chicaga.

Hladnega decembrskega večera lani se je pred neko banko v središču mesta ustavila črna li-

muzina. Iz nje so stopili štirje »starejši možje« z bradami in brki ter se napatili v banko, ki je še delala. Agent, ki je bil pri vhodu v poslojpe, ni niti najmanj stulil, da so »starejši« nevarni vlomilci. Čez četrto ure se je kot po navadi spomnil in šel v svojo pisarno na kavo.

Tedaj pa je opazil skozi odprta vrata menjalne dvorane, da ni nikjer več uslužbencev. Sprčil je alarmne naprave, sam pa je s pištolo v roki stopil v dvorano. Vrata v kletne prostore so bila napol odprta, izza njih pa je kukala cev avtomata. Ko je agent to opazil, je bilo že prepozno. Dobil je dva strela v trebuh in se onesvestil.

Ko je prišla policija, je avto še stal pred banko, a videti ni bilo nikogar. Komaj pa so možje pravice odmaknili pete od svojih avtomobilov, že so izza vogla pritekli štirje mladeniči s kovčki v rokah in skočili v enega izmed policijskih avtomobilov. Nato so naglo izgini.

Policija jim je skušala slediti, toda sprčo neverjetne izurjenosti mladeniča za volanom je kmalu izgubila sled. Avto so našli čez tri dni v nekem kanalu izven mesta. Bančne uslužbence pa so odkrili šele čez štiri dni zaklenjene v nekem stranskem hodniku pod banko.

Zmanjkalo je okrog 20 milijonov dolarjev.

Take stvari se dogajajo v deželi neomejenih možnosti. Ameriška policija se s pomočjo šol zelo trudi, da bi bilo temu že enkrat konec. Toda žal so uspehi tega skupnega dela še majhni.

Ameriška javnost pa je mnenja, da bi bil skrajni čas nastopiti resneje proti mladoletnim gangsterjem, ki iz dneva v dan bolj ogrožajo imetje in pa celo življenje ljudi.

Zdravje družinskih članov je pogosto odvisno od navidezno nepomembnih reči, na primer od kuhinjske posode ali gospodinskih pripomočkov: Prumer: baker začne uničevati vitamin C v trenutku, ko pride v stik z njim, prav to kovino pa najdemo v mnogih starih kuhinjskih pripomočkih, malone v vseh, ki niso iz aluminija, nerjavečega jekla ali iz stekla. Če uporabimo takšne pripomočke uničimo večino vitamina C, zlasti še, če bi zelenjavo kuhali v taki posodi. Posledice pomanjkanja vitamina C so znane: najrazličnejše bolezni, rane se s'abno zaraščajo, v hujših primerih se vnamejo sklepi in podobno.

Vitamin C pa je ena izmed sestavin, ki jih gospodinja uničuje, če napačno rayna z živili. Če olupite povrtnino na debelo, odstranite precejšnje količine železa, ki ga je največ prav tik pod lupino. Železo pa je človeškemu organizmu zelo potrebno. Če si omislite ustrezno pripravico za lupljenje, seveda iz nerjaveče kovine, boste pripravljali povrtnino naglo in tudi pravilno, saj bo ostalo v njej mnogo več železa in drugih rudninskih snovi.

Svetloba uničuje vitamin B-2. Če hranite ta vitamin vsebujoča živila, zlasti mleko, v stekleni posodi, se iz njih izgubi mnogo tega vitamina. Če nimate pokrovčkov, ki dobro pokrivajo kuhinjske lonce, in če razen tega odlijete tudi vodo, v kateri se je zelenjava kuhala, vržete stran dobro polovico rudninskih soli in celo vrsto dragocenih vitaminov, s tem pa ustvarjate pogoje, da vam bo navzlic dozvedni prizadevnosti zbolel ta ali oni družinski član.

Mnoge gospodinje se trudijo, da bi svoje kuhinje opremile z modernimi električnimi štedilniki in

Odgovor

Književnik Stendhal se ni nikoli oženil. V zrelih letih so ga skušali znanci nagovoriti, naj se oženi, pa jim je takoče odgovoril: »Ne, ne bom se. V življenju sem imel rad le dvojce, in sicer ženske in fantovsko življenje. Ker ženske zdaj zame ne pridejo več v poštev, se bom vsaj lahko posvetil fantovskemu življenju.«

PTUJSKI TEDNIK

Prehrana v pomladnem času

V zgodnjih pomladanskih mesecih navadno upade naša delovna zmogljivost. Utrujenji smo, nervozni, trpimo za nespečnostjo, glavobolom, zaprtjem in splošno oslabelejšjo, kaj rade se nas lotijo razne bolezni kot gripa in podobno. Pogosto se pojavijo tudi krvavitve dlesni. Nekateri ljudje mislijo, da je vzrok tega pomladansko sonce in vreme. Tudi večjo umrljivost, zlasti starejših ljudi, pripisujejo tem vzrokom. V resnici pa je vzrok vsega tega neuravnovešena prehrana med zimo in v zgodnji pomladi, pomanjkanje sonca in zmanjšano gibanje na zraku. Danes imamo namen govoriti o tem, kaj je v pomladanski prehrani pomanjkljivo.

Sadje in zelenjava so neogibno potrebni za normalno delovanje organizma in idealno dopolnilo naše vsakdanje prehrane. Razen snovi, ki delno služijo noben organizem. Te zaščitne snovi so vitamini in rudninske snovi.

Vitamini so snovi, ki jih naše telo sicer ne potrebuje mnogo, vendar so nujno potrebne za rast, odpornost proti boleznim in za razne važne življenjske procese. Zaradi vitaminov sta sadje in zelenjava izredno važni živili, saj varujeta človekovo zdravje, krepi njegov organizem in večata odpornost proti boleznim. Zdravniki ne poudarjajo zaman, da je treba iskati vir vitaminov v kuhinji, to je v sadju in zelenjavi, ne pa v lekarni v obliki vitaminskih tablet.

Tudi rudninske snovi so v sadju in zelenjavi močno zastopane. Te snovi vplivajo na pravilno sestavo krvi in kosti, na rast in zdravje zob, preprečujejo rahitis itd. Sadje vsebuje še lahko prebavljive sladkorje, ki imajo visoko kalorično vrednost in so potrebni ljudem, ki telesno in duševno naporno delajo. Kisline v sadju pa dajejo sadju prijeten okus, delujejo na človeka osvježujoče in skupaj s celulozo v sadju ugodno vplivajo na prebavo.

Januar, februar, marec in april so najvernejši s svežimi živili, to je z zelenjavo in s sadjem. Hrana je navadno preveč enolična, vsebuje vse preveč ogljikovih hidratov in maščob, primanjkujejo pa snovi, ki ščitijo organizem pred boleznimi, torej vitamini in rudninski snovi. Res je, da se lahko nasitimo s

kruhom in drugimi močnatimi jedmi in mesom, vendar s tako enolično hrano organizem ne dobi vsega, kar potrebuje — človek pri polnem želodcu v bistvu strada.

Spomladi so vitamini in rudninske snovi v telesu najpotrebnejši, saj jih je dobival že dolge mesece v hrani premalo.

Pozimi mora biti gospodinja zelo iznajdljiva, če hoče nuditi družini kljub majhni izbiri živil dovolj surove zelenjave.

Nekatere vrste zelenjave lahko pripravimo na zelo okusen način. Tako na primer špinačo, kolerabo, rdečo peso, repo, por, korenje, zeleno itd. na drobno zrežemo ali zribamo in zabelimo s solatno omako; namesto kisa damo limonin sok.

S smetano in limono lahko pripravimo tudi zelenjavne solate; lahko pa jih zabelimo samo z oljem in kisom, kot smo omenili že prej.

V naše jedilnike uvrstimo že prvo zelenjavo, kot je regrat, motovilce, cikorija, radič, rdeča redkvice, drobnjak in zgodnji grah. V jedilnike pa uvrščamo tudi zelenjavo, ki je prezimila na vrtnu.

Pri pripravi in kuhanju zelenjave lahko nepoučena gospodinja uniči mnogo njenih vrednosti. Pri trebljenju solate, radiča, zelja itd. bi morali uporabiti tudi vse zdravé močno zelene liste, ker je v njih največ koristnih snovi, zlasti železa. Zelenjavo peremo vedno nerazrezano, v listih, korenih in podobno, da se rudnine in vitamini manj izlučijo. Kuhamo ali dušimo jo vedno pokrito, v majhni količini vode in samo toliko časa, da se zmehča. Vode, v kateri se je zelenjava kuhala, ne zavržemo, temveč jo uporabimo, če je le mogoče za zalivanje juh in omak. Kadar se le da, kuhamo krompir v oblikih. Kuhane zelenjavne jedi ponudimo takoj; pred konec kuhanja pa jim lahko prilehamo še zelen sesekljan peteršilj. Zapičimo si: zelenjavo, ki je po kuhanju še vedno videti lepa in privlačna, ki ima še vedno lepo svežo barvo in ni razkuhana, je hranila več del svoje vrednosti.

Da zadostimo potrebam organizma po vitaminih in rudninskih snoveh, mora odrasel človek jesti na dan približno 300 g zelenjave, od tega vsaj polovico sveže. Prav tako bi potreboval 150 do 200 g svežega sadja. Poudariti moramo, da je zelo napačno smatrati sadje za priboljšek. V

prehrani je sadje prav tako važno kot kruh ali druga živila.

V teh zgodnjih pomladanskih mesecih pa je za sadje težko. Jabolka, kolikor jih še imamo na zalogi, so precej izgubila na vrednosti, zlasti na vitaminu C, ki ga že tako ne vsebujejo veliko. Zato moramo kdaj pa kdaj nuditi družini, zlasti otrokom limone ali limonin sok.

Vitaminsko sorazmerno bogate so tudi sadne solate. Lahko jih pripravimo iz ene ali več vrst sadja; lahko tudi kombiniramo surovo in vloženo sadje. Da sadje ne nudimo vedno v enaki obliki, ga pripravimo včasih takole: jabolka, pomaranče in banane zrežemo na listke, jim dodamo sladkor, limonino lupino. Okus izboljšamo za odrasle z rumom; otrokom pa dodamo na solato sadni sok. Z dodatkom zmletih orehov intolčne smetane solate še obogatimo. Pripomniti pa moramo, da so sadne solate nekoliko dražje kot sadje.

Če hočemo, da bo naša hrana uravnovešena in bo popolnoma zadostila potrebam organizma, ne smemo zanemariti tudi drugih važnih živil: mleka, skute, sira, jaje, mesa in rib. Zlasti mleko in mlečni izdelki naj bodo zadostno zastopani.

Po teh priporočilih bi se morali hraniti pravzaprav vse leto, ker pa je organizem zaradi pomanjkanja vitaminov, sonca in svežega zraka čez zimo oslabiljen, je treba ta priporočila spomladi tem bolj upoštevati.

TERENSKA SLUŽBA ZDRAVNIKOV Splošni zdravniki

Dežurstvo splošnih zdravnikov se vrši od 14. do 7. ure po sledečem razporedu:

1. dr. Slobodan Zakul
2. dr. Nada Pavličev
3. dr. Nada Pavličev
4. dr. Ladislav Pirc
5. dr. Emil Blagovič
6. dr. Franc Rakuš
7. dr. Nada Pavličev

Pomožni dežurni zdravniki

Pomožni dežurni zdravniki vršijo dežurno službo po potrebi in sicer od 16. do 20. ure po sledečem razporedu:

1. dr. Fran Brumen
2. dr. Franc Rakuš
3. dr. Emil Blagovič
4. dr. Ladislav Pirc
4. dr. Nada Pavličev
7. dr. Franc Rakuš

Pomožna ambulanta Juršinci

Pomožna ambulanta v Juršincih posluje vsako sredo in vsako soboto od 14. ure dalje.

Pomožna ambulanta Podlehnik

Pomožna ambulanta Podlehnik posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 14. ure dalje.

Dežurstvo otroških zdravnikov

Dežurstvo otroških zdravnikov traja od 14. do 19. ure po sledečem razporedu:

1. dr. Aleksander Poznik
2. dr. Ljuba Cenčič
3. dr. Ljuba Cenčič
4. dr. Liuba Neudauer
6. dr. Aleksander Poznik
7. dr. Ljuba Cenčič

Informacije in hišni obiski

Vse informacije in naročila za hišne obiske sprejema dežurni center Zdravstvenega doma Ptuj, številka telefona 70 in 80.

Hišne obiske naročate v dopoldanskih urah, pozneje naročeni hišni obiski se bodo izvršili samo v nujnih primerih.

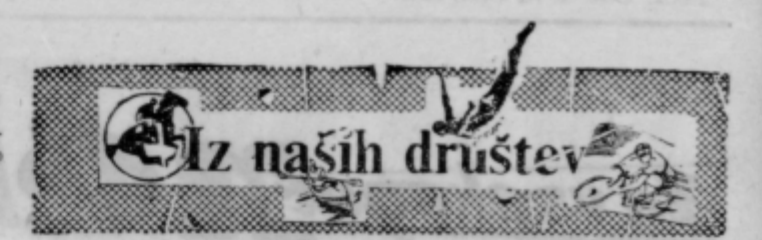
Protituberkulozni dispanzer Zdravstvenega doma Ptuj bo redno posoval do nadaljnjega vsak dan od 7. do 13. ure razen točka. Rentgenski pregledi pljuč, bolnih na tuberkulozi; in zdravljenjih se vršijo v torek od 13. do 18. ure, v soboto od 7. do 15. ure. V sredo od 7. do 15. ure so rentgenski pregledi pljuč za vse ostale.

Uprava ZD Ptuj

— Rad bi kupil turistični priročnik za Švico.
— Prav žal mi je, toda imamo samo staro izdajo.
— Nič hudega; če je kaj cenejši, mi ga kar dajte. Saj med tem gotovo ni zrasla nobena nova gora!

Turistični priročnik

— Rad bi kupil turistični priročnik za Švico.
— Prav žal mi je, toda imamo samo staro izdajo.
— Nič hudega; če je kaj cenejši, mi ga kar dajte. Saj med tem gotovo ni zrasla nobena nova gora!

Sindikalna podružnica »Izbira« prvak sindikalnega prvenstva v šahu

Pred nekaj dnevi se je v Ptujju končalo prvo sindikalno prvenstvo v šahu za leto 1960. Tega tekmovanja se je udeležilo 12 zelo izenačenih sindikalnih ekip. Vse do zadnjega kola so bile zelo zanimive borbe in tudi nekaj presenečenj. Med drugimi lahko smelo rečemo, da je sindikalna podružnica Izbire z veliko borbenostjo v finalu premagala sindikalno podružnico Gozdarske poslovne zveze. Borba za prvo mesto je vse do zadnjega kola bila zelo ostra, saj je bilo mnogo kandidatov za prvo mesto. Sele zadnje kolo je odločilo vrstni red skupin. Tako je v prvi skupini, kjer je sodelovalo šest moštev, zaslužno osvojilo prvo mesto moštvo Izbire z 12 točkami, sledi Sindikalna ekipa »Delte«, ki je prav tako osvojila isto število točk. V drugi skupini je bila borba še ostriša, saj je bil prvak znan šele v zadnjem kolu. Zmagalo je moštvo sindikalne podružnice Gozdarske poslovne zveze, ki je osvojilo skupaj 12 in pol točk. Z istim številom točk je zasedlo drugo mesto moštvo sindikalne podružnice Veterinarskega zavoda Ptuj. Sledi ekipa Občine Ptuj. V finalu obeh skupin so se srečale naslednje ekipe:

1. Izbira : Gozdarska poslovna zveza 2 in pol: 1 in pol.
2. Veterinarski zavod : Delta 2 in pol: 1 in pol.
3. Občinski ljudski odbor I : Tiskarna 4:0.
4. Les : Tovarna avtoopreme 4:0.
5. KG Ptujsko polje : Socialno zavarovanje 2 in pol : 1 in pol.
6. Podjetje za popraviljanje voz : Občina II 2:2.

Končni vrstni red je sledeč:

1. mesto: Izbira,
2. mesto: Gozdarska poslovna zveza,
3. mesto: Veterinarski zavod,
4. mesto: Delta Ptuj,
5. mesto: Občinski ljudski odbor,

6. mesto: Tiskarna Ptuj,
7. mesto: Les Ptuj,
8. mesto: Tovarna avtoopreme,
9. mesto: KG Ptujsko polje,
10. mesto: Socialno zavarovanje,
11. mesto: Podjetje za popraviljanje voz,
12. mesto: Občinski ljudski odbor II.

Organizacija tekmovanja je bila dobra ter se je prvak Izbira plasiral v nadaljnja tekmovanja. Moštvo prvaka je nastopilo v naslednji postavi: Pešl, Kovač, Hrenič, Vojteh, Repič in Valentin Prvak v šahu sprejme lepo darilo Občinskega sindikalnega sveta.

Pred začetkom nogometnega prvenstva mariborske podzveze

Se nekaj časa nas loči od prve tekme pomladanskega prvenstva mariborske podzveze, kjer sodelujejo nogometaši Drave in Aluminija iz Kidričevega. Ekipi sta v jesenskem delu prikazali zelo lep nogomet in sta se čestno uvrstili v najvišja mesta lige. Moštvo Drave je v jesenskem delu zasedlo prvo mesto in ima tri točke prednosti od drugoplasirane ekipe Nafta iz D. Lendave. Tretje mesto je zasedla ekipa Aluminija in ima tudi v pomladanskem delu velike možnosti za še višje mesto. Obe enajstori se bosta v pomladanskem delu žilavo borili še za boljše plesma in simpatizerji obeh klubov upajo, da bodo že v poletnem času videli boljše tekme za kvalifikacijo v prvo slovensko ligo. Največ upanja ima moštvo Drave, ki mora v prvi vrsti premagati vse konkandidate za prvo mesto. Vsem nogometašem obeh klubov želimo v spomladanskem delu mnogo uspehov.

Rokomet

MLADINKE Drava-Kovinar (Maribor) 12:12 (4:5)

V nedeljo je bila v Ptujju prijateljska rokometna tekma med mladinkami Kovinarja iz Maribora in domačo Dravo. Ekipi sta letos prvič preizkusili svoje vrste in pokazali, da je bil zimski trening na obeh straneh zelo pozitiven, saj sta obe ekipi prikazali dokaj lep rokomet. Neodločen rezultat ustreza prikazani igri. Ugotovljamo, da domače moštvo s časom dobiva naderjeni naraščaj, ki bo ssekoprej zamenjal prvo ekipo. Najuspešnejši pri domačem moštvu sta bili Korenjak in Kajnih, ki sta obe dosegli po 4 gole.

MLADINCI Drava-Kovinar (Maribor) 12:9 (5:5)

V drugem srečanju nedeljskega tekmovanja so se srečali mladinci obeh moštev. Tudi v tej igri smo ugotovili, da je v obeh moštvih nekaj naderjenih igralcev. Po lepi in dinamični igri so domačini s težavo šele proti koncu igre premagali žilave goste iz Maribora. Najuspešnejši pri domačinih je bil Perger, ki je dosegel 5 golov. Tekmi sta sodila Sarman in Bedrač.

STRELSTVO

V nedeljo, dne 27. marca je bilo na strelišču za zračno puško v Mariboru izvedeno okrajno tekmovanje za »Zlato puščico«. Med 141 udeleženci je bilo tudi 16 najboljših strelcev iz strelških družin ptujskega področja, ki so si to pravico sodelovanja priborili na zadnjem občinskem tekmovanju. Prvo mesto je pričakovano osvojil državni reprezentant iz Maribora tov. Karel Mlinarič s 569 krogi (od 400 možnih). Naša najuspešnejša strelca Kunstek in Vrtič (oba SD Zel.) sta se s 555 krogi uvrstila na 6. in 7. mesto. Tudi ostali so dosegli zadovoljive rezultate. V prijateljskem ekipnem dvoboju je 10 članska ekipa SD Kidričeve visoko porazila ekip Turnišče. Zmagovalci so nastreljali 1656 krogov (od 2000 možnih), poraženi pa skoraj 200 krogov manj.

V drugem prijateljskem dvoboju sta se srečali 6-članski ekipi družine TETO in Delta. Zmagala je mlada ekipa TETO s 941 krogi proti 925 (od 1200 možnih). Od posameznikov sta bila najuspešnejša Meško (Delta) 169 krogov in Žižek (TETO) s 163 krogov.

Mestni kino Ptuj

predvaja od 1. do 3. aprila t. l. ameriški barvni film »Zadnji vlak« in od 4. do 6. aprila t. l. slovenski film »Tri četrtine sonca«.

Kino Muretinci

predvaja 3. aprila avstrijski film »Ena noč v Benetkah«.

Kino »Vedrosta« Miklavž pri Ormožu

predvaja dne 2. in 3. aprila češki barvni film »Dobri vojak Švejk«, drugi del.

Kino Svoboda Kidričevo

predvaja 2. in 3. aprila angleški barvni film »Španski vtrane« in 6. ter 7. aprila angleški barvni film »Pot na Atlantika«.

Kino Majšperk

predvaja 2. in 3. aprila sovjetski film »Noč in megla v Tretjakovi galeriji«.

Vabilo

V nedeljo, dne 3. aprila 1960, bo ob 8. uri v Ptujju v dvorani Občinskega komiteja ZKS (Titov trg)

OBČNI ZBOR

Občinske gasilske zveze Ptuj. — Predlog dnevnega reda je na vabilih, ki so poslana po pošti delegatom in gostom. Delegati naj pridejo v gasilskih uniformah. Začetek točno ob napovedani uri. — Predloge za bodoče delo naj prinesejo delegati s seboj napisane. Drugo je sporočeno na vabilih. Iz pisarne Občinske gasilske zveze Ptuj

PREBIVALCI IZ MESTA IN PODEŽELJA!

* Od 1. aprila 1960 dalje velja pri nabavi premoga 45-odstoten popust.

* Ne zamudite priložnosti in si takoj nabavite potrebne količine trboveljskega in veleskejskega premoga, ki ga imata Trgovsko podjetje »Javor« v Ptujju in njegova posovalnica v Kidričevem v zadostnih količinah v zalogi.

Ne zamudite možnosti za cenjen nakup premoga in takoj v začetku aprila 1960 naročite dobavo premoga za vaše domače potrebe pri podjetju »Javor« v Ptujju, Trstenjakova ulica, in pri posovalnici v Kidričevem.

Ugoden nakup premoga * Ugoden nakup

Komisija za sprejem in odpust pri INDUSTRIJSKEM TRGOVSKEM PODJETJU LES PTUJ razpisuje prosti delovni mesti:

1. materialni knjigovodja (na upravi)
2. normirec (na obratu žage Ormož)

Nastop službe takoj, zadnje do 15. maja 1960.

Oglašaji in objave

Prodaja

Novo hišo z gospodarskim poslopjem v Dornavi 88, prodam.

Krmo prodam. Naslov v upravi.

Dobro ohranjen mali harmonij, končeno peč in žimo prodam. Naslov v upravi.

Hišo z gospodarskim poslopjem in 2 ha zemlje 2 km od Ptujja prodam. Rogoznica 28.

OGRODJE za kavč, sobno jedilno kredenco, kuhinjo, zložljivo posteljo ter več kosov sobnega pohištva ugodno prodam. Vprašati v gostilni »Novi svete«.

20 AROV STAVBNE PARCELE pri glavni cesti prodam. Naslov v upravi.

Posteljo, nočno omarico, bakren kotliček in razno prodam. Cankarjeva 10.

sewiba

Upokojenko za 8 ur dnevno k dvema otrokoma iščem. Naslov v upravi.

Zahvala

Ob spominu na pokojnega Andreja Štručla so zbrali pogrebi 1750 dinarjev za Rdeči križ. Tov. Brodnjak iz Sp. Pristave je sam daroval 1000 dinarjev. Vsem iskrena zahvala!

Rdeči križ Videm pri Ptujju

VABILO

V Mestnem gledališču v Ptujju bo gostovala v nedeljo, 3. aprila, ob 20. uri dramska sekcija PD Rogoznica s Cufarjevo dramo »Ljubezen v kletki«. — Vabljeni!

Preklic

Podpisani Franc Kajzersberger posestnik, Mestni vrh, preklicujem žališke, ki sem jih izrekel o Milici Eržen, gospodinji. Mestni vrh 76, ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od preгона. Ptuj, dne 18. marca 1960.

Franc Kajzersberger

Zahvala

Ob bridki izgubi našega sina **FRANCA PFAJFARJA** se prisrčno zahvaljujemo šolskemu upravljavstvu, pionirjem, sošolcem za številne vence, čast, duhovščini ter vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti.

Za južni atek in mamo ter brat Lojzek

OBVESTILO

DPD Svoboda-SD Ptuj obveščala ljubitelje šaha, da so igralni večeri od 1. aprila 1960 naprej vsak torek in četrtek od 19. ure naprej v kavarni »Evropa«. — Vabljeni!